

บทที่ ๖

วิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขา

การดำเนินงานขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันนี้ ได้ประสบกับปัญหาในด้านการลงทุนเริ่มแรกเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะการทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรก รองลงมาได้แก่แนโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนให้มีการแข่งขันเปิดสาขาในระดับท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภทด้วยกันคือ ผลตอบแทนของเงินทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการบริหารและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้น ผลตอบแทนของเงินทุนเป็นค่าใช้จ่ายที่ควบคุมได้ยาก ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการบริหารนั้น เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้บริหารสามารถควบคุมได้ (Controllable) สำหรับการลงทุนในการขยายการเปิดสาขาแห่งใหม่นั้น ค่าใช้จ่ายที่อยู่ในเกณฑ์สูงได้แก่การลงทุนในการจัดซื้อและปลูกสร้างที่ทำการสาขา การตกแต่งอาคารสถานที่ที่ทำการสาขา การจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งการเตรียมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อันเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ธนาคารแต่ละแห่ง ได้พยายามที่จะไม่ตัดทอนมากนักหากไม่จำเป็น ทั้งนี้เพราะการประชาสัมพันธ์และการก่อสร้างสาขาแห่งใหม่แต่ละสาขานั้นจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับการลงทุนเริ่มแรกนี้เป็นส่วนใหญ่ เพราะธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารจะได้เงินฝาก และมีลูกค้ามาใช้บริการมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือในธนาคารนั้น ๆ เป็นอันดับแรก ธนาคารจะพยายามปลูกสร้างที่ทำการสาขาของตนให้ใหญ่โต โอ่โถง กว่าสาขาธนาคารพาณิชย์อื่นที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นเดียวกัน สำหรับการดำเนินงานวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการสำรวจข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์รวมทั้งสิ้น ๔๑๐ สาขา แบ่งกลุ่มธนาคารพาณิชย์ออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาเปิดดำเนินการมาแล้วมีสาขามากกว่า ๑๐๐ สาขาได้แก่

๑. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
๒. ธนาคารกรุงไทย จำกัด
๓. ธนาคารกสิกรไทย จำกัด
๔. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด
๕. ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด
๖. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด

กลุ่มที่ ๒ ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาเปิดดำเนินการระหว่าง ๕๑ - ๑๐๐ สาขาได้แก่

๑. ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด
๒. ธนาคารศรีนคร จำกัด
๓. สหธนาคารกรุงเทพ จำกัด
๔. ธนาคารทหารไทย จำกัด

กลุ่มที่ ๓ ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาเปิดดำเนินการน้อยกว่า ๕๐ สาขา ได้แก่

๑. ธนาคารมหานคร จำกัด
๒. ธนาคารเอเชีย จำกัด
๓. ธนาคารเอเชียทรัสต์ จำกัด
๔. ธนาคารไทยทุน จำกัด
๕. ธนาคารหวังหลี จำกัด
๖. ธนาคารแหลมทอง จำกัด

การดำเนินงานสอดตามข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในครั้งปี ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลที่จำเป็นในการวิเคราะห์ เพื่อทราบถึงระยะเวลาที่จะดำเนินงานจนถึงจุดคุ้มทุน การควบคุมค่าใช้จ่ายและการเร่งรัดในการหารายได้ เพื่อให้สาขาสามารถดำเนินงานได้จนมีกำไร โดยปกติแล้วสำหรับสาขาเปิดใหม่เกือบทุกสาขา ภายในระยะเวลา ๓ ปี จะหากำไรพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้นับว่าเป็นการยากมาก จนถึงกับธนาคารพาณิชย์บางธนาคารที่มีสาขาของตนอยู่น้อย และได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากธนาคารต่างประเทศ ไม่พยายามขยายสาขาของตนเองออกไปให้มากขึ้น เพราะจะต้องนำเงินไปลงทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นผลทำให้ผลตอบแทนของเงินลงทุนคือกำไรต้องลดน้อยลง ดังนั้นก่อนการดำเนินงานวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ จะไต่ถามถึงตัวประกอบที่สำคัญ ๆ รวม ๓ รายการด้วยกันคือ:-

- ๖.๑ ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์
- ๖.๒ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์
- ๖.๓ รายได้ของธนาคารพาณิชย์

๖.๑ ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์

หน้าที่ของธนาคารพาณิชย์อย่างกว้าง ๆ และมีจุดประสงค์หลัก ๓ ประการด้วยกันคือ การหาเงินทุน (Fund Providing Functions) การใช้เงินทุนเพื่อหารายได้ (Fund Using Functions) และการให้บริการ (Service Functions) การที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์หลักทั้ง ๓ ประการได้นั้น สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้เลยก็คือ ต้นทุน (Cost) เช่นเดียวกับกิจการโดยทั่ว ๆ ไป ต้นทุนที่จำเป็นในการดำเนินงานก็คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายทุกชนิดเกี่ยวกับพนักงาน ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการ และค่าเสื่อมราคา ฯลฯ สำหรับการดำเนินงานธุรกิจของธนาคารนั้น เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการซื้อ

และชายเงิน ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "เงินค่อเงิน" ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการซื้อของกิจการธนาคารพาณิชย์ก็คือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ทำให้ได้มาซึ่งเงินทุนนั่นเอง อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรับฝากเงินเป็นส่วนใหญ่ ส่วนค่าใช้จ่ายในการขายของธนาคารพาณิชย์ก็ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการนำเงินไปลงทุนในด้านต่าง ๆ ตามประเภทกิจกรรมของธนาคาร ที่สำคัญได้แก่ การให้กู้ยืม เบิกเงินเกินบัญชี และการรับซื้อลดตั๋วเงิน เป็นต้น

นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแล้ว ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนอีกชนิดหนึ่งที่แตกต่างกันออกไปจากกิจการโดยทั่วไป (ยกเว้นบริษัทเงินทุนและหลักทรัพย์) ก็คือ ผลตอบแทนของเงินทุน ซึ่งเงินทุนที่ธนาคารพาณิชย์จะได้นำมาใช้ในระบบใดนั้น จะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของเงินทุนเหล่านั้น ซึ่งได้แก่ดอกเบี้ยและส่วนลดจ่าย (Interest Paid and - Discount Paid)

ต้นทุนที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย^(๑)

ดอกเบี้ยจ่าย	๕๐ %
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับธนาคาร	<u>๓๐ %</u>
ต้นทุนรวมเพื่อการดำเนินงานกิจการโดยตรง	๘๐ %
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	<u>๒๐ %</u>
ต้นทุนของธนาคาร	<u>๑๐๐ %</u>

ส่วนประกอบของต้นทุนของธนาคารพาณิชย์จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละธนาคาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธนาคารนั้นมีโครงสร้างของต้นทุนอย่างไร เช่น ธนาคารที่มีเงินฝากประจำมาก ก็จะทำให้ดอกเบี้ยจ่ายสูงขึ้นก็ได้

(๑)

Haskin & Sells, Bank Cost For Planning and Centroll.
Illinois, Bank Administration Institute, 1972 pp.64

โดยที่ต้นทุนเกี่ยวกับดอกเบี้ยจ่าย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมของธนาคารพาณิชย์ จะเป็นตัวแปร (Variable) คล้ายกับค่าใช้จ่ายในการขายของกิจการค้าทั่วไป กล่าวคือ ถ้าจำนวนหน่วยที่ขายเพิ่มขึ้นแล้ว ค่าใช้จ่ายในการขายต่อหน่วยจะลดลง ซึ่งในกิจการของธนาคารพาณิชย์ก็เช่นกัน ถ้าปริมาณเงินฝาก หรือ เงินให้กู้ยืมสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อจำนวนเงินบาท ก็จะลดลง ดังตัวอย่างเช่น

ถ้าค่าใช้จ่ายในการรับฝากเงิน ๑ ครั้ง	=	๑๐.๐๐ บาท
มีลูกค้านำเงินมาฝาก		๑,๐๐๐.- บาท
ค่าใช้จ่ายต่อเงินฝาก ๑ บาท	=	๑ สตางค์
แต่ถ้าลูกค้านำเงินมาฝาก ครั้งละ		๑๐๐,๐๐๐.- บาท
ค่าใช้จ่ายในการรับฝากเงินต่อเงินฝาก ๑ บาท	=	๐.๐๑ สตางค์

แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ ดอกเบี้ยจ่าย ถึงแม้ว่าจำนวนเงินฝากจะเพิ่มขึ้นสักเท่าใดก็ตาม อัตราดอกเบี้ยที่จ่ายให้แก่เจ้าของเงินฝากก็ยังคงเท่าเดิม ไม่ลดลงเหมือนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

อัตราดอกเบี้ยและส่วนลด (๒)

๑. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อวางตาม รวมตลอดถึงเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาไม่ถึง ๓ เดือน ไม่จ่ายดอกเบี้ย
๒. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อวางตามประเภทออมทรัพย์ ซึ่งใช้สมุดคู่มือฝากเป็นหลัก ฐานการรับเงิน และไม่ใช้เช็คในการถอนจ่ายดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๘ ต่อปี
๓. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่ ๓ เดือน แต่ไม่ถึง ๖ เดือน ดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๘ ต่อปี

(๒) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๓

๔. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่ ๖ เดือน แต่ไม่ถึง ๑ ปี ดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๑๐ ต่อปี
๕. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่ ๑ ปี แต่ไม่ถึง ๓ ปี จ่ายดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๑๒ ต่อปี
๖. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่ ๓ ปี แต่ไม่ถึง ๕ ปี ดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๑๓ ต่อปี
๗. เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป ดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๑๔ ต่อปี

จึงสรุปได้ว่า ต้นทุนของธนาคารพาณิชย์แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ได้ ๓ ชนิด คือ

	<u>ธนาคารพาณิชย์ไทย</u>	<u>ธนาคารต่างประเทศ</u>
๑. Interest and Discount (ผลตอบแทนของเงินทุน)	๖๐.๒๔%	๕๐ %
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน- โดยตรง		
Salaries, Wage & Allowance	๑๗.๕๔%	
Expense on Bank Premises	๕.๘๒ %	
	๒๓.๔๑ %	๓๐ %

ธนาคารพาณิชย์ไทยธนาคารต่างประเทศ

๓. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของธนาคาร/ค่าใช้จ่ายในการบริหาร

- Other Expenses	๑๐.๕๓ %	
- Loss and Recoveries Item	๒.๗๗ %	
- Tax and Net Profit	๓.๐๕ %	
	๑๖.๓๕ %	๒๐ %
	๑๐๐.๐๐ %	๑๐๐ %

ข้อสังเกต ธนาคารพาณิชย์ไทย จ่ายดอกเบี้ยและส่วนลดมากกว่าธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ ถึง ๑๐.๒๔ % จึงแสดงว่าต้นทุนส่วนใหญ่อยู่ที่ดอกเบี้ยและส่วนลดจ่าย (๓)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๓) ฌรงค์ รักดีณ บช.ม. (มช.) ต้นทุนมาตรฐานของธนาคารพาณิชย์ (Standard - Cost Processing of Commercial Banks) กรกฎาคม ๒๕๑๔ หน้า ๔๔

ผลคอบแทนของเงินทุน สำหรับผลคอบแทนของเงินทุนในกรณีศึกษาครั้งนี้ จะพิจารณาเฉพาะ
 เงินทุนที่หาเข้ามาเพื่อใช้ในการให้กู้ยืม(Loan) เบิกเงินเกินบัญชี (OD) ขาดลดตัวและ
 ใ้บริการของกิจการธนาคารพาณิชย์ทั้งกระทำเท่านั้น ไม่รวมถึงเงินทุน (Capital Funds)
 ซึ่งเป็นของผู้ถือหุ้น

แหล่งที่มาของเงินทุน ประเภทใหญ่ ๆ รวมด้วยกันทั้งสิ้น ๖ ประเภท ซึ่งมีที่มาจาก
 รายงาน ขพ.๓ กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อแสดง Report of Condition
 ทางคานหนี้สิน (Liabilities) ประกอบด้วย.-

๑. DEPOSITS

๑.๑ Demand Deposits

๑.๑.๑ Current Accounts

๑.๑.๒ Other

๑.๒ Saving Deposits

๑.๓ Time Deposits

๑.๓.๑ Less than 3 Month

๑.๓.๒ 3 Months and over but Less than 6 Month

๑.๓.๓ 6 Months and over but Less than 12 Month

๑.๓.๔ 12 Months and over

๒. OTHER DEMAND LIABILITIES

๒.๑ Certified and Cashier's Cheques

๒.๒ Drafts, T.T. or M.T. Payable

๓. BORROWINGS

๓.๑ Rediscounts:

๓.๑.๑ Bank of Thailand

๓.๑.๒ Other Banks and Financial Institutions
In Thailand

๓.๑.๒.๑ Commercial Banks

๓.๑.๒.๒ Other Banks

๓.๑.๒.๓ Life Insurance Companies

๓.๑.๒.๔ Other Financial Institutions

๓.๑.๓ Head Office and Branches Abroad

๓.๑.๔ Bank and Other Financial Institutions
Abroad

๓.๒ Loans Overdraft and Others:

๓.๒.๑ Bank of Thailand

๓.๒.๒ Other Banks and Financial Institution
In Thailand

๓.๒.๒.๑ Commercial Banks

๓.๒.๒.๒ Other Banks

๓.๒.๒.๓ Life Insurance Companies

๓.๒.๒.๔ Other Financial Institutions

๓.๒.๓ Head Office and Branches Abroad

๓.๒.๔ Bank and Other Financial Institutions
Abroad

๔. OTHER LIABILITIES

- ๔.๑ Marginal and Surety Fund
- ๔.๒ Amount Set Aside For Interest, Tax and Other Expenses
- ๔.๓ Inter Office Adjustment Accounts
- ๔.๔ Staff Provident Fund
- ๔.๕ Other

๕. CAPITAL FUNDS

For Banks Incorporates In Thailand

- ๕.๑ Capital
  - ๕.๑.๑ Authorized
  - ๕.๑.๒ Paid Up
- ๕.๒ Reserves:
  - ๕.๒.๑ Statutory Reserve
  - ๕.๒.๒ Reserves Appropriated
- ๕.๓ Undivided Profit
  - For Foreign Bank
    - ๕.๓.๑ Fund Allocated As Capital By Head Office
    - ๕.๓.๒ Reserves Approved By Head Office
    - ๕.๓.๓ Retained Profit.

๖. OTHER FUND

b.๑ Reserves Not Appropriated From Net Profit

b.๒ Profit And Loss Account

ผลตอบแทนของเงินทุนที่จะนำมาพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวข้อ ๑ - ๔ เท่านั้น ส่วนข้อ ๕ และข้อ ๖ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเงินทุนภายในกิจการ จึงไม่นำมาพิจารณาในที่นี้ และสำหรับหัวข้อ ๑ - ๔ ก็ไม่จำเป็นต้องไปที่จะต้องเสียผลตอบแทนของเงินทุน เพราะธนาคารอาจได้เงินทุนเข้ามาโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเลยก็เป็นได้ (ส่วนมากเป็นระยะสั้น) เช่นหัวข้อที่ ๒ OTHER DEMAND LIABILITIES ประกอบด้วย Certified And Cashier's Cheques และ Draft, T.T. or M.T. Payable ซึ่งเป็นเงินที่เกิดจากการให้บริการในด้านการรับรองเช็ค ออก Cashier's Order และการโอนเงิน แล้วลูกค้ายังไม่มาขอรับเงิน จึงทำให้มีเงินค้างอยู่ในธนาคาร นอกจากนี้ธนาคารหาเงินทุนได้โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนของเงินทุนคือ รายการที่ ๔.๑ Marginal And Surety Fund ซึ่งได้แก่เงินค้ำประกันในการเช่าคูนีรัย และเงินค้ำประกันในการออกหนังสือสัญญาค้ำประกัน เป็นต้น

คุณลักษณะ (CHARACTERISTICS) ของต้นทุนของธนาคารพาณิชย์ ที่สำคัญมีอยู่ด้วยกัน ๔ ประการคือ :-

๑. ปริมาณงานไม่แน่นอน คือ ปริมาณงานของระบบการธนาคารมักจะเปลี่ยนแปลงขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่เสมอในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ หรือแต่ละฤดูกาล ด้วยเหตุนี้ จึงควรที่จะมีการวางแผน วันใด สัปดาห์ใด หรือฤดูกาลใด เป็นช่วงที่มีปริมาณงานสูงสุด เพื่อจะได้จัดเตรียมพนักงานและเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้พอเพียงกับปริมาณที่สูงที่สุด ในช่วงระยะเวลาที่มีปริมาณงานปกติ หรือน้อยกว่าปกติ จะต้องมีเวลาว่างอย่างแน่นอน ซึ่งเป็นปัญหาที่ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องเผชิญและหาวิธีแก้ปัญหานี้ให้โดยวิธีต่าง ๆ เช่น ค่าเงินการสำรวจและ

วิเคราะห์เวลาว่างของแต่ละหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ค่าใช้จ่ายคงที่สูงมาก นอกจากรายจ่ายเป็นค่าดอกเบี้ยที่ผันแปรตามปริมาณเงินทุนแล้ว ค่าใช้จ่ายอย่างอื่นที่เหลือจะเป็นค่าใช้จ่ายที่คงที่ (Fixed Cost) เป็นส่วนใหญ่ อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ และค่าเสื่อมราคาอาคาร ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งจะคงที่ตลอดไปไม่ว่าปริมาณงานจะมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม โดยที่ค่าใช้จ่ายคงที่เหล่านี้สูงถึง ๘๐% (โดยประมาณ) ส่วนที่เหลืออีก ๒๐% จะเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ผันแปรไปตามปริมาณงาน เช่น ค่าอาคารแสดคมภ์ เป็นต้น จึงเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องจากข้อแรกที่ว่าแต่ละธนาคารจะต้องหาทางแก้ไขและปรับปรุงต่อไป

๓. ปี PREDICTABILITY คือสามารถกำหนดปริมาณงานโดยประมาณได้ว่าภายในช่วงสี่ปีข้างหน้า ปริมาณงานควรเป็นเท่าใด เช่น ปริมาณงานจะสูงในวันจันทร์ วันศุกร์ วันก่อนวันหยุดหรือหลังวันหยุดธนาคาร และช่วงวันจ่ายเงินเดือน เป็นต้น

๔. ปี TRACEABLE COST สูง ได้แก่ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่นที่ไม่สามารถจัดสรรเข้าสู่ประเภทกิจกรรมใดของธนาคารโดยตรงได้ โดยธนาคารไม่สามารถหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายประเภทนี้ได้ จึงจำเป็นต้องจัดหาวิธีการจัดสรรค่าใช้จ่ายเหล่านี้ให้เหมาะสม เช่น จัดสรรตามจำนวนพนักงาน หรือตามพื้นที่ เป็นต้น

๖.๒ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

ในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ก็เช่นเดียวกันกับการดำเนินงานของธุรกิจ โดยทั่วไป กล่าวคือ จะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating Expenses) เกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยแบ่งออกเป็นประเภท

ใหญ่ ๆ ได้ ๒ ประเภทด้วยกันคือ (๔)

๑. ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการของธนาคาร ซึ่งได้แก่ค่าใช้จ่ายในการหาเงินทุน (คือเงินฝากประเภทต่าง ๆ) ค่าใช้จ่ายในการให้กู้ยืม เบิกเงินเกินบัญชีและขายลคตั๋วเงิน รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่ลูกค้า (Service Functions)
๒. ค่าใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงานอื่นที่มีได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมของธนาคาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการให้บริการกันเองระหว่างหน่วยงานในธนาคาร เช่น ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาพัสดุครุภัณฑ์ ค่าซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ ค่าใช้จ่ายในการทำความสะอาด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและคาร์รักษาความปลอดภัยเป็นต้น

นอกเหนือจากนี้แล้วยังมีค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารและอื่น ๆ (General Administrative and Other Expenses) คือค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารกิจการธนาคารโดยส่วนรวม ส่วนใหญ่จึงเป็นค่าใช้จ่ายของผู้บริหารระดับสูงทั้งสิ้น นอกจากนี้ก็เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโดยตรง เช่นค่าภาษีเงินได้และเงินปันผล สำหรับค่าใช้จ่าย ๒ ประเภทหลังนี้ มีรายละเอียดมากมายแต่ค่าใช้จ่ายที่มีบทบาทมากที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน (Labour Cost) ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือนและค่าจ้าง โบนัส เงินสะสม สวัสดิการอื่น ๆ และภาษีเงินได้ชำระแทนพนักงาน อันเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุดของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

สำหรับการดำเนินงานวิเคราะห์ในครั้งนี ได้จำแนกรายจ่ายออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกันคือ ค่าใช้จ่ายที่ควบคุมได้ และค่าใช้จ่ายที่ควบคุมไม่ได้ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้คือ

(๔) ณรงค์ รักฉีกฝน บช.ม.(มธ.) วิทยานิพนธ์ Op.cit PP. ๕๒

๑. ค่าใช้จ่ายที่ควบคุมได้ (Controllable Expenses) คือค่าใช้จ่ายที่สามารถควบคุมได้ภายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง (๕) ดังนั้นในการวิเคราะห์ถือว่าค่าใช้จ่ายประเภทใดภายในธนาคารสามารถควบคุมได้อย่างแน่นอนภายใน ๑ งวด หรือ ๑ ปีแล้ว ย่อมจัดได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ควบคุมได้ เช่น เงินเดือน ค่าซ่อมแซม ฯลฯ

๒. ค่าใช้จ่ายที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Expenses) คือค่าใช้จ่ายที่อยู่นอกเหนือการควบคุมภายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น ค่าใช้จ่ายของกรรมการบริหาร ค่าเสื่อมราคาอาคาร เป็นต้น

สำหรับในการดำเนินการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการขยายการเปิดสาขาในครั้งนี้ ได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังสาขาค่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์เพื่อขอทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายที่สำคัญ ๆ ของสาขา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการวิเคราะห์และคำนวณตัวเลข โดยแบ่งประเภทค่าใช้จ่ายออกเป็นแต่ละประเภทดังนี้ คือ :-

๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ในการเปิดสาขา ประกอบด้วย

- ค่าซื้อที่ดินปลูกสร้างที่ทำการสาขา
- ค่าก่อสร้างที่ทำการอาคารสาขา
- สิทธิการเช่า (ในกรณีที่เช่าสิทธิอาคารที่มีอยู่เดิม)
- ค่าเช่าอาคาร

๒. ค่าใช้จ่ายในการตกแต่งสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ ประกอบด้วย

- ค่าตกแต่งอาคารที่ทำการสาขา
- เคาน์เตอร์ เก้าอี้พักคอย ชุดรับแขก
- เครื่องจักรลงบัญชี เครื่องคำนวณ เครื่องใช้ในสำนักงาน
- ยานพาหนะ
- เครื่องปรับอากาศ

๓. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

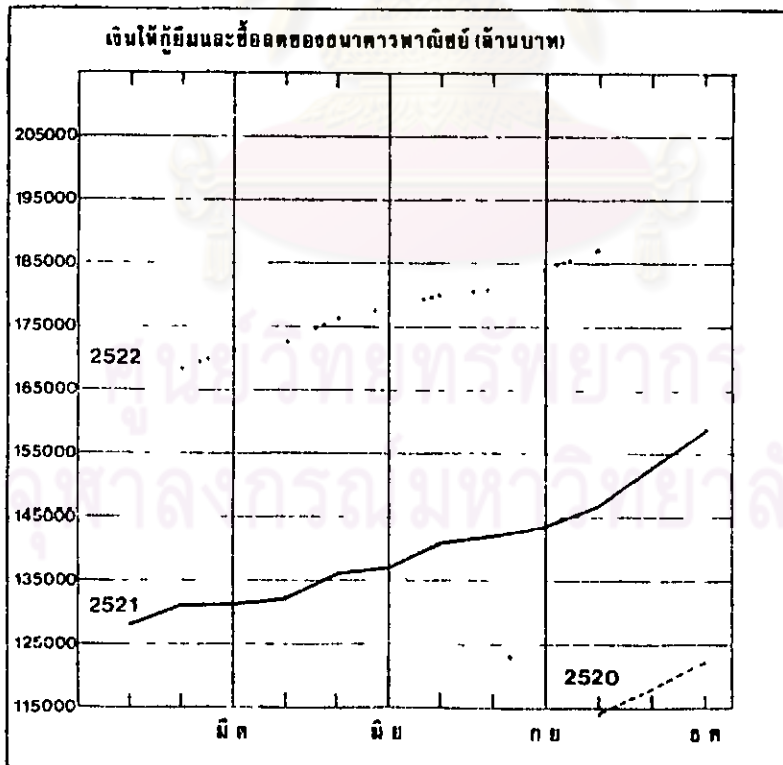
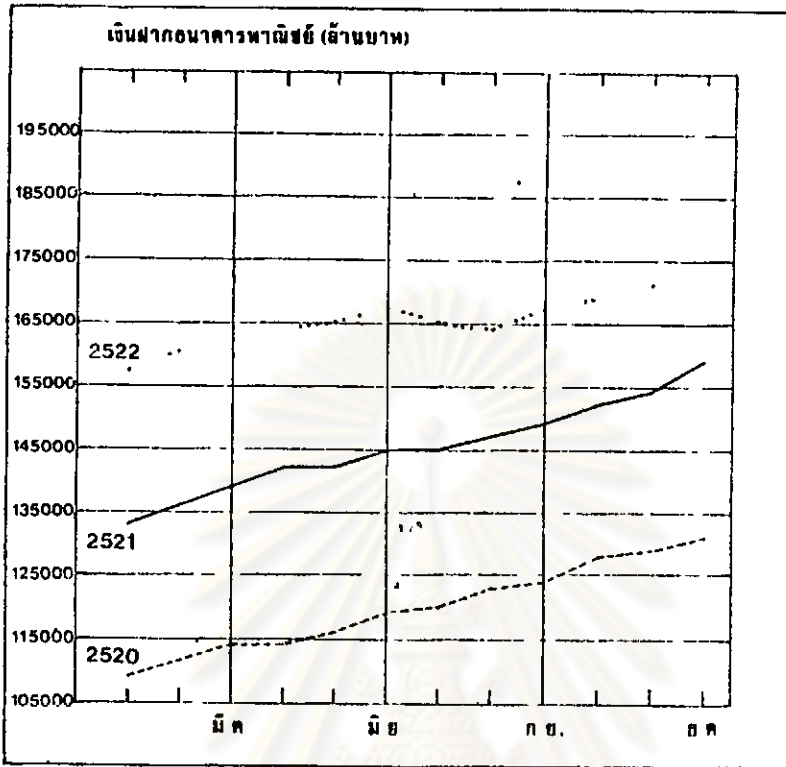
- คอกเบี้ยจ่าย และภาษีค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
- ค่าเบี้ยเลี้ยง เงินเดือนพนักงาน ยานพาหนะ ค่ารับรองของสาขา
- ค่าโฆษณา โทรเลข โทรศัพท์ ไฟฟ้า น้ำประปา
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ต่าง ๆ
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

จากข้อมูลตัวเลขที่ได้จากการสอบถามครั้งนี้ ปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายของสาขาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งของสาขาเป็นเกณฑ์ สาขาที่อยู่ในเขตชุมชน เช่น เขตกรุงเทพมหานคร และเขตอำเภอเมือง จำเป็นต้องใช้จำนวนพนักงานมากกว่าปกติ อันเนื่องจากต้องแข่งขันกัน ในระหว่างสาขาธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน จะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือน ค่าจ้าง ของพนักงานอยู่ในเกณฑ์สูง รวมตลอดถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานค่อนข้างสูงตามไปด้วย

๖.๓ รายได้ของธนาคารพาณิชย์

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ธนาคารพาณิชย์มีหน้าที่สำคัญ ๆ อยู่ ๒ ประการด้วยกัน คือ การรับฝากเงินและการให้กู้ยืมเงิน นอกจากนี้แล้วยังจะต้องทำหน้าที่ซึ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การให้บริการแก่พหุภาคีและประชาชน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจ การดำเนินงานตามหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายแก่ธนาคาร เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ธนาคารจำเป็นต้องดำเนินนโยบายในการหารายได้ โดยวิธีการหาผลประโยชน์ เช่นการให้กู้ยืม การลงทุนในค่านซื้อ - ขายหลักทรัพย์ และการให้บริการประเภทต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นผลช่วยให้:-

๑. ธนาคารมีรายได้เป็นค่าใช้จ่ายจัดการนำเงินฝากไปลงทุน
๒. เป็นการให้บริการแก่ลูกค้าของธนาคารและแก่ผู้อื่น

ที่มา.- รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย

๓. ธนาคารจะมีรายได้เป็นผลประโยชน์ตอบแทนในรูปดอกเบี้ย แก่ผู้ฝากเงินให้ธนาคารนำไปลงทุน
๔. ธนาคารมีรายได้เป็นผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้นในรูปของเงิน "ปันผล"

รายได้ของธนาคารในปัจจุบันส่วนใหญ่จะมาจาก เงินที่ธนาคารปล่อยให้แก่ลูกค้านำไปลงทุน เงินฝากทำให้ธนาคารมีรายได้ แต่เป็นเหตุให้ธนาคารต้องมีรายจ่ายด้วย ซึ่งแตกต่างกันสำหรับเงินฝากแต่ละประเภท เงินจำนวนดังกล่าวนี้เมื่อธนาคารได้จัดสำรองตามกฎหมายแล้ว ธนาคารก็จะนำมาลงทุนเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุด โดยมีที่มาจากเงินทุนที่ได้มาจากเงินกองทุน เงินฝากหรือเงินกู้ยืมจากแหล่งอื่น เพื่อให้กู้ยืมหรือให้เครดิตแก่ผู้ลงทุนต่อไป การให้กู้ยืมหรือให้เครดิตนั้น เป็นได้ทั้งให้กู้ยืม (Loan) หรือกำหนดวงเงินให้ลูกค้าเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft) หรือซื้อ ช้อลด ตัวสัญญาใช้เงินต่าง ๆ

สำหรับการดำเนินงานวิเคราะห์ผลตอบแทนของสาขาธนาคารพาณิชย์ในครั้งนี้ ได้กำหนดเป้าหมายในการสอบถามถึงที่มาของรายได้ที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย :-

๑. ดอกเบี้ยรับ
๒. ค่าธรรมเนียมในการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การโอนเงิน การจำหน่ายตราพท์ การจ่ายเช็ค ค่าเช่าตู้โทรศัพท์ ฯลฯ
๓. รายได้จากการรับซื้อลดตั๋วเงิน ประเภทต่าง ๆ
๔. รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การออกหนังสือค้ำประกัน การเปิด L/c ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และส่วนลดรับอื่น ๆ

เมื่อดำเนินการเปรียบเทียบรายได้ของธนาคารทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และสาขาในระดัพบำเภอเมืองแล้วปรากฏว่า รายรับอันเกิดจากการปล่อยให้กู้ยืมอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เปรียบเทียบกันโดยถือเอาปริมาณเงินฝากของสาขาเป็นเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่าสาขา

ที่มีเงินฝากสูง ย่อมที่จะหาผลประโยชน์อันก่อให้เกิดรายได้แก่สาขาสูงตามไปด้วย และยิ่งสาขาใดมีบริการด้านต่างประเทศ เช่น การเปิด L/C รับซื้อ-ขาย เงินตราต่างประเทศ และการให้บริการทางด้านการส่งออกซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ขางพารา ตีบูก ไปยังต่างประเทศด้วยแล้ว สาขาเหล่านี้จะสามารถหารรายได้คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนติดกันกับสาขาขนาดเล็กในเขตอำเภอรอบนอกที่มีเงินฝากอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ และการปล่อยเงินให้กู้ยืมก็อยู่ในวงจำกัด แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานก็ไม่สามารถลดลงให้ต่ำได้ การที่จะให้สาขาเหล่านี้ดำเนินการจนมีกำไร เป็นรายได้ให้แก่ธนาคารนั้น จะต้องเร่งหาเงินฝากให้สูงขึ้น และปล่อยเงินให้กู้ยืมที่ให้ผลประโยชน์สูง ให้ได้ปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย

๖.๔ การดำเนินงานวิเคราะห์ต้นทุนของการขยายการเปิดสาขา

การดำเนินงานวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานขยายการเปิดสาขาในครั้งนี้ ได้ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามข้อมูลต่าง ๆ ไปยังสาขาของธนาคารพาณิชย์ทั้ง ๑๖ ธนาคาร โดยแบ่งเขตการสอบถามออกเป็น ๓ เขต ด้วยกันคือ

- เขต ๑ สาขาของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น ๑๖๐ สาขา
- เขต ๒ สาขาในเขตอำเภอเมือง รวมทั้งสิ้น ๑๕๐ สาขา
- เขต ๓ สาขาในเขตอำเภอรอบนอก รวมทั้งสิ้น ๕๐ สาขา

ธนาคารพาณิชย์ทั้ง ๑๖ ธนาคาร โดยได้รับข้อมูลต่าง ๆ กลับคืนมาทั้งสิ้น ๒๗๕ สาขา หรือ ๖๔.๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นการเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ต้นทุนของการขยายการเปิดสาขาได้อย่างดียิ่ง

จากข้อสมมติฐานในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ จุดกลุ่มทุนนั้น จะมีผลทำให้

รายได้จากการดำเนินงาน = รายจ่ายในการดำเนินงาน

รายได้จากการดำเนินงานนั้นประกอบด้วย รายการที่สำคัญดังต่อไปนี้ :-

๑. รายได้จากคอกเบี้ยรับ ซึ่งจะมีจำนวนมากน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณเงินให้กู้ยืมและประเภทของเงินให้กู้ยืมของสาขาประกอบด้วย

๒. รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่อันประกอบด้วย คอกเบี้ยเงินให้กู้ที่สาขาโอนมาให้สำนักงานใหญ่เป็นผู้หาผลประโยชน์ รายได้จากการเรียกเก็บเงินตามเช็ค คร่าพท์ คำสัญญาใช้เงิน และเอกสารทางการเงินอื่น ๆ ที่สาขาปฏิบัติหน้าที่แทนสำนักงานใหญ่ เมื่อเกิดผลประโยชน์ขึ้น สำนักงานใหญ่ก็จะกระจายรายได้มายังสาขา

๓. รายได้ที่ได้รับจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในรูปอัตราคอกเบี้ยที่เกิดจากการนำเงินฝากไปฝากไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นเงินทุนสำรองตามกฎหมายหรือจุกซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น ซึ่งจะเป็นจำนวนมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับปริมาณเงินฝากของสาขา

๔. รายได้อื่น ๆ ซึ่งได้แก่รายได้จากการให้บริการต่อลูกค้า อันเป็นธุรกิจที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ เช่น ค่าธรรมเนียมในการโอนเงิน ค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บเงินแทนการออกหนังสือค้ำประกัน การให้เช่าตู้รับรษณีย์ การเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิท การรับซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศ ฯลฯ เป็นต้น สาขาใดจะมีรายได้ประเภทนี้มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งของสาขาประกอบด้วย ตัวอย่างเช่น สาขาหาคใหญ่ ซึ่งเป็นสาขาในเขตอำเภอรอบนอกแต่มีรายได้อื่น ๆ มากกว่าสาขาที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ทำเลที่ตั้งของสาขาหาคใหญ่ เป็นทำเลที่เหมาะสมในการประกอบธุรกิจทั้งด้านภายในประเทศและต่างประเทศ เป็นศูนย์กลางในการค้าขายที่สำคัญแห่งหนึ่งกับประเทศมาเลเซีย

ดังนั้นหากจะเขียนเป็นสมการอย่างง่าย ๆ ทางด้านรายได้จะประกอบด้วย

รายได้ของสาขา = รายได้จากคอกเบี้ยรับ + รายได้ที่กระจายจากสำนักงานใหญ่ + รายได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย + รายได้อื่น ๆ

รายได้จากคอกเบี้ยรับ = $\frac{\text{ปริมาณเงินฝาก} \times \text{เปอร์เซ็นต์ของเงินให้กู้ยืมของสาขา} \times \text{อัตราผลตอบแทน}}{\text{ปริมาณเงินฝาก}}$

รายได้ที่กระจายจาก-
สำนักงานใหญ่ = ปริมาณเงินที่โอนจากสาขาเข้าสำนักงานใหญ่ $\times$ อัตราผลตอบแทน

รายได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย = อัตราส่วนของผลประโยชน์ตอบแทนในการซื้อพันธบัตร
ต่อเงินฝากรวม

รายได้อื่น ๆ = รายได้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ณ สาขานอกเหนือจากการ
ให้เครดิตลูกค้า และรายได้ที่สำนักงานใหญ่กระจาย
มาให้สาขา

สำหรับทางด้านรายจ่ายในการดำเนินงานของสาขาจะประกอบด้วยรายการที่สำคัญ
ดังต่อไปนี้ :-

๑. รายจ่ายคงที่ (Fixed Cost) เป็นรายจ่ายสำคัญอันค้ำแรกที่สาขาไม่
สามารถจะเลี่ยงได้ในการเปิดสาขาแห่งใหม่ เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดินปลูกสร้างสาขา ค่า-
ใช้จ่ายในการปลูกสร้างที่ทำการ ธนาคารบางแห่งไม่สามารถซื้อที่ดินได้ก็จำเป็นต้องเช่าอาคาร
พาณิชย์และเสียค่าสิทธิการเช่า ค่าตกแต่งที่ทำการสาขา ค่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของสาขา

๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งจะมีปริมาณมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับ
ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสาขา เช่น ค่าใช้จ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา
ค่ารับรอง ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และค่าโฆษณา เป็นต้น

๓. ดอกเบี้ยจ่าย เป็นรายจ่ายที่สำคัญมากอีกรายการหนึ่งของสาขา จะมีปริมาณ
มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับจำนวนและประเภทของเงินฝากของสาขา เป็นสิ่งสำคัญ

๔. ค่าใช้จ่ายที่กระจายจากสำนักงานใหญ่ เพื่อเป็นการวัดประสิทธิภาพใน
การดำเนินงานของสาขาแต่ละแห่ง การดำเนินงานของสำนักงานใหญ่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์
แก่สาขาไม่ว่ากรณีใด ๆ โดยจะก่อให้เกิดประโยชน์เป็นตัวเงินให้แก่สาขาในทันที หรือเป็น
การอำนวยความสะดวกให้แก่สาขา แต่เกิดเป็นรายจ่ายที่สำนักงานใหญ่ สำนักงานใหญ่ก็จะ
กระจายรายจ่ายนั้นไปยังสาขาแต่ละสาขา เช่น เคียงกันกับรายได้ที่สาขาได้รับจากสำนักงานใหญ่
รายจ่ายที่สำคัญซึ่งสำนักงานใหญ่กระจายไปสู่สาขาประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้ :-

๑. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเอกสาร/สิ่งพิมพ์

๒. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของพนักงานสาขา

๓. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของผู้จัดการเขต
๔. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพิจารณาเครดิต
๕. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพิจารณางบประมาณ
๖. ค่าใช้จ่ายในการประชุม
๗. ค่าใช้จ่ายในการโฆษณา
๘. ค่าใช้จ่ายในการสรรหาพนักงาน
๙. ค่าใช้จ่ายในการรับรองลูกค้า
๑๐. ค่าใช้จ่ายในการเปิดสาขา
๑๑. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
๑๒. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องจักร และเครื่องใช้สำนักงานของสาขา

นอกเหนือจากนั้นแล้วยังมีค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายงานต่าง ๆ ที่ให้บริการแก่สาขา เช่นฝ่ายการธนาคารให้บริการในด้านการโอนเงิน ฝ่ายการพนักงาน ให้บริการในด้านการตั้งตู้ โยกย้าย และจัดหาพนักงานให้แก่สาขา ฝ่ายต่างประเทศให้บริการด้านเรียกเก็บเงินจากต่างประเทศ การเปิดเลขที่เคอร์ออฟเครดิต ฯลฯ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเหล่านี้ สำนักงานใหญ่ จะกระจายไปยังสาขาต่าง ๆ ค่าย

ดังนั้น สูตรในการคำนวณหาปริมาณเงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน จึงประกอบด้วย

$$D = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ค่าใช้จ่ายดำเนินการ} - \text{รายได้ของสาขา}}{(C \times I_1 + BOT \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)}$$

D = ปริมาณเงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน

ค่าใช้จ่ายคงที่ = ได้แก่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อที่ดินในการปลูกสร้างสาขา ค่าก่อสร้าง (Fixed Cost) ค่าตกแต่ง พืชศุครุกันต์ ยานพาหนะ เครื่องปรับอากาศ สิทธิการเช่า ฯลฯ เป็นต้น สำหรับค่าใช้จ่ายในการซื้อที่ดินปลูกสร้างที่ทำการสาขานั้น ในการคำนวณครั้งนี้จะคิดอัตราดอกเบี้ย ๑๒% เป็นค่าเสียโอกาสที่จะนำเงินจำนวนนี้ไปลงทุน โดยคิดเสมือนว่าสาขารู้เงินจากสำนักงานใหญ่ไปดำเนินการ

งานจัดซื้อที่ดิน ส่วนค่าใช้จ่ายคงที่ รายการอื่น ๆ เช่น ค่าปลูกสร้าง
สาขา ค่าตกแต่ง และอุปกรณ์สำนักงาน ต้องคิดค่าเสื่อมราคาประกอบ
ด้วยโดยคิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเป็นรายงวด (ปีละ ๒ งวด)

ค่าใช้จ่ายค่าเนินการ = ค่าใช้จ่ายทุกประเภทที่เกิดขึ้น ณ สาขา และค่าใช้จ่ายที่สำนักงานใหญ่
กระจายมาให้แก่สาขา

รายได้อื่น ๆ = รายได้อื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากดอกเบี้ยรับจากการให้ เครดิตแก่ลูกค้า
เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นที่สาขาและรายได้ที่สำนักงานใหญ่กระจายมาให้แก่
สาขา

C = ร้อยละของเงินฝากทุกประเภทต่อเงินฝากรวม

I_1 = อัตราผลตอบแทนตัวเฉลี่ยของ เครดิตที่ปล่อยให้กับลูกค้า

BOF = ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรต่อเงินฝากรวม

I_2 = อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล

S = ร้อยละของเงินฝากประเภทออมทรัพย์

E_1 = อัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินฝากประเภทออมทรัพย์

F = ร้อยละของเงินฝากประจำต่อเงินฝากรวม

E_2 = อัตราดอกเบี้ยจ่าย เงินฝากประจำ

การจัดกลุ่มของธนาคารพาณิชย์

กลุ่มที่ ๑ (จำนวน ๖ ธนาคาร)

- ๑ - ก. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขามากกว่า ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
นี้เปิดดำเนินการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

- ๑ - ข. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขามากกว่า ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอเมือง
- ๑ - ค. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขามากกว่า ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอรอบนอก

กลุ่มที่ ๒ (จำนวน ๔ ธนาคาร)

- ๒ - ก. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขากั้งแต่ ๕๑ - ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
นี้เปิดดำเนินการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
- ๒ - ข. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขากั้งแต่ ๕๑ - ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
นี้เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอเมือง
- ๒ - ค. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขากั้งแต่ ๕๑ - ๑๐๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
นี้เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอรอบนอก

กลุ่มที่ ๓ (จำนวน ๖ ธนาคาร)

- ๓ - ก. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาค่ากว่า ๕๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
เปิดดำเนินการอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
- ๓ - ข. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาค่ากว่า ๕๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอเมือง
- ๓ - ค. หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาค่ากว่า ๕๐ สาขา และสาขาเหล่านี้
เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอรอบนอก

เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับทอมจากสาขาของธนาคารพาณิชย์รวม ๒๗๕ สาขา ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเลขในค่านการปล่อยเงินให้กู้ยืมของสาขามีช่วงระยะ (Rang) แตกต่างกันมาก จึงจำเป็นตองตั้งสมมติฐานสำหรับช่วงระยะห่างของการปล่อยเงินให้กู้ยืมออกเป็น ๘ กรณี ค่ายกันในช่วงระยะที่ต่ำสุดจนถึงช่วงสูงสุด

ตารางที่ ๕

การเปลี่ยนแปลงที่มาและทางใช้เงินที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่ม - ลด)		
	2521	2522	
	พฤศจิกายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน
ที่มาของเงิน			
เงินกองทุน	+ 362.3	+ 117.1	+ 420.3
เงินฝาก	+ 1,649.8	+ 1,795.4	+ 2,223.7
ทวงถาม	- 19.2	+ 57.4	- 80.7
ออมทรัพย์	+ 791.4	+ 90.2	+ 427.5
ประจำ	+ 893.0	+ 1,885.9	+ 1,383.2
อื่น ๆ	- 10.3	- 178.1	+ 509.7
เงินกู้ยืม	+ 1,005.1	- 243.0	+ 9,169.1
จากธนาคารแห่งประเทศไทย	+ 2,105.0	+ 2,046.0	+ 345.0
จากต่างประเทศ	- 1,100.5	- 2,289.0	+ 2,823.2
อื่น ๆ -	+ 365.5	+ 893.4	+ 620.5
รวม	+ 3,382.7	+ 2,563.2	+ 6,433.6
ทางใช้เงิน			
เงินสดและเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทย	- 532.9	+ 149.9	- 349.2
เควลิตธนาคารพาณิชย์	+ 6,454.0	+ 2,893.9	+ 4,026.1
ตั๋วเงิน	+ 2,150.0	+ 423.5	+ 2,400.2
กู้ยืมและเบิกเกินบัญชี	+ 4,295.0	+ 2,470.4	+ 1,625.0
การลงทุนในหลักทรัพย์	- 2,560.7	- 1,532.2	+ 1,522.1
อื่น ๆ	+ 22.3	+ 1,051.6	+ 1,234.6
รวม	+ 3,382.7	+ 2,563.2	+ 6,433.6

ที่มา.- รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ ๖

เงินให้กู้ เบิกเกินบัญชี ช้อลด และเงินลงทุนของธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)

ต้นระยะ	เงินให้กู้และเบิกเกินบัญชี			ช้อลด					ลงทุน			
	เงินให้กู้	เงินเบิกเกินบัญชี	รวม	ตัวภายในประเทศ	ตัวสินค้าเข้า	ทรัสต์รีซีส	ตัวสินค้าออก	รวม	ตัวเงินคลัง	พันธบัตรรัฐบาล	อื่น ๆ	รวม
2506	1,130.8	5,036.4	6,167.2	751.0	628.0	667.6	572.7	2,616.3	304.3	1,380.6	128.8	1,813.7
2507	1,335.8	6,066.0	7,401.8	905.3	805.8	763.2	719.9	3,194.2	267.1	1,903.8	156.2	2,327.7
2508	1,770.4	7,145.1	8,915.5	995.7	970.1	968.6	929.5	3,863.8	197.0	2,342.7	201.1	2,740.8
2509	2,699.4	7,876.6	10,576.0	1,352.0	1,051.7	1,241.2	581.9	4,496.8	390.9	3,728.1	223.5	4,342.5
2510	2,786.7	9,799.7	12,586.6	1,631.0	1,083.8	1,252.2	704.4	4,641.4	514.7	4,343.5	255.3	5,113.5
2511	3,821.9	11,327.9	14,609.8	1,902.9	1,329.5	1,305.7	945.3	5,483.5	525.6	5,028.3	325.0	5,878.9
2512	3,748.7	13,984.9	17,733.6	2,086.4	1,108.2	1,331.5	1,087.5	5,613.6	467.3	4,978.4	328.5	5,774.2
2513	4,176.2	17,370.4	21,546.6	2,886.0	1,194.3	1,430.6	1,136.2	6,647.1	212.6	5,683.9	411.6	6,310.8
2514	5,176.7	18,358.9	23,535.6	3,978.9	990.6	1,441.3	1,618.0	8,028.8	695.9	7,574.9	460.3	8,731.1
2515	6,508.8	19,108.4	25,617.2	4,940.0	1,210.8	1,991.8	1,892.8	10,035.4	987.0	12,804.5	510.4	14,301.9
2516	8,722.8	25,656.7	34,379.5	8,557.1	1,953.2	3,722.6	2,571.8	16,804.7	251.9	14,645.0	729.8	15,626.7
2517	12,109.3	33,366.1	45,475.4	12,842.0	1,710.5	5,165.4	3,112.0	22,829.9	367.6	15,403.8	1,148.1	16,919.5
2518	15,514.7	40,860.4	56,375.1	15,662.3	1,711.5	5,407.9	3,253.4	26,035.1	152.5	17,428.3	1,463.6	19,044.4
2519	20,584.6	45,811.9	66,396.5	16,117.7	1,927.1	6,050.4	4,653.7	28,748.9	2,484.2	18,427.1	2,793.1	23,704.4
2520	26,831.4	60,096.1	86,927.5	20,256.1	2,373.8	7,315.2	4,896.1	34,841.2	523.4	21,739.5	2,796.5	25,059.4
2521	33,860.1	81,693.6	115,553.7	25,069.8	2,756.7	8,179.4	7,040.4	43,046.3	355.0	24,084.0	3,180.2	27,619.2
2522												
มกราคม	34,749.4	86,711.9	121,461.3	25,643.9	3,398.1	8,706.4	6,317.9	44,066.3	84.0	24,250.0	3,172.0	27,506.0
กุมภาพันธ์	35,382.4	87,708.4	123,090.8	25,626.0	3,401.7	9,095.2	7,157.5	45,280.4	74.0	24,894.0	3,271.1	28,239.1
มีนาคม	35,850.5	88,854.6	124,705.1	26,424.8	3,712.2	9,385.9	6,859.3	46,382.2	692.4	25,162.0	3,330.0	29,184.4
เมษายน	35,637.1	91,037.7	126,674.8	25,550.7	3,957.3	9,682.3	6,917.9	46,108.2	64.0	23,610.9	3,361.9	27,036.8
พฤษภาคม	36,200.0	92,123.2	128,323.2	26,066.4	4,088.3	10,162.6	7,061.1	47,378.4	54.0	23,814.8	3,405.4	27,274.2
มิถุนายน	37,198.9	92,219.0	129,417.9	27,245.8	3,793.6	10,546.9	6,967.5	48,551.9	83.0	24,393.2	3,202.6	27,670.8
กรกฎาคม	37,111.1	93,906.8	131,017.9	26,790.2	4,589.9	10,458.7	6,602.4	48,441.2	83.0	23,014.6	3,208.4	26,306.0
สิงหาคม	37,804.3	95,463.8	133,068.1	27,228.2	3,994.6	10,709.5	6,251.3	48,183.6	103.0	22,880.6	3,217.6	26,200.8
กันยายน	37,746.6	97,057.1	134,803.7	26,985.6	4,397.7	10,543.4	7,413.5	49,340.2	83.0	22,686.1	3,025.8	25,794.0
ตุลาคม	37,961.5	99,312.6	137,274.1	27,522.0	4,831.8	10,727.0	6,682.9	49,763.7	83.0	21,169.1	3,010.6	24,262.7

ที่มา.- รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินทรัพย์และหนี้สินที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์

(ล้านบาท)

สิ้นระยะ	เงินฝาก ^{1/}					เงินสดในมือและเงินฝากกับธนาคารแห่งประเทศไทย		สินทรัพย์สภาพคล่อง		เงินให้กู้และซื้อลด		สินทรัพย์เสี่ยง	เงินกองทุน	
	ฝากเมื่อเรียก	ออมทรัพย์	ฝากประจำ	อื่น ๆ	รวม	จำนวน	ร้อยละต่อรวม	จำนวน	ร้อยละต่อเงินฝาก	จำนวน	ร้อยละต่อเงินฝาก		จำนวน	ร้อยละต่อสินทรัพย์เสี่ยง
2512	7,103.4	2,793.7	17,283.2	485.7	27,666.0	2,351.0	8.50	7,728.6	27.94	23,347.2	84.39	24,608.4	2,682.7	10.50
2513	7,598.8	2,934.0	20,931.3	420.7	31,884.8	2,465.5	7.73	7,732.0	24.25	28,193.7	88.42	29,323.8	3,065.1	10.45
2514	8,270.3	3,201.0	25,770.8	516.5	37,758.6	2,985.6	7.91	11,228.2	29.71	31,564.2	83.59	32,686.1	3,602.0	11.02
2515	9,765.9	4,054.2	33,292.6	633.0	47,745.9	3,455.6	7.24	17,818.5	37.32	35,625.6	74.67	35,553.8	4,082.0	11.48
2516	11,725.4	5,056.3	40,740.5	850.2	58,372.4	3,681.5	6.31	17,880.3	30.63	51,184.2	87.69	51,017.9	5,096.1	9.99
2517	13,617.3	6,608.2	52,063.3	1,195.2	73,484.0	5,314.0	7.23	18,027.9	24.53	68,305.3	92.94	66,266.5	7,194.8	10.86
2518	14,019.6	7,677.3	63,893.3	968.3	86,588.5	6,552.8	7.57	21,444.9	24.78	82,410.3	95.21	79,217.5	8,916.6	11.26
2519	16,780.1	9,517.8	78,943.9	1,176.3	106,418.1	6,372.0	5.99	28,661.6	26.93	95,145.4	89.41	89,895.1	10,093.6	11.23
2520	19,096.6	11,120.7	99,272.2	1,590.4	131,079.9	7,092.4	5.41	32,044.1	24.45	121,768.7	92.90	112,750.4	12,052.5	10.69
2521	23,520.2	14,961.6	117,769.8	2,272.1	158,523.7	8,594.1	5.42	36,283.0	22.89	158,600.0	100.00	144,677.4	14,988.9	10.36
2522	23,501.4	15,107.6	117,850.0	1,945.6	158,404.6	9,676.4	6.11	35,285.5	22.27	165,527.6	104.50	148,912.8	15,034.8	10.10
ม.ค.	24,567.6	15,618.3	118,488.1	2,119.9	160,793.0	8,855.4	5.51	34,904.9	21.71	168,371.2	104.71	151,149.9	15,526.3	10.27
ก.พ.	25,815.4	15,662.8	119,782.0	2,471.6	163,731.8	7,972.0	4.86	35,619.7	21.75	171,087.3	104.49	151,570.2	15,952.7	10.52
มี.ค.	25,606.7	15,404.4	120,779.1	2,216.9	164,027.1	8,493.2	5.18	34,407.1	20.98	172,783.0	105.34	154,874.0	16,591.0	10.71
เม.ย.	24,243.3	15,846.2	121,833.6	2,884.2	164,807.3	8,594.1	5.21	37,728.8	22.89	175,701.6	106.61	156,651.1	16,591.0	10.59
พ.ค.	23,698.2	17,167.4	123,557.4	2,332.0	166,755.0	7,899.5	4.74	39,614.8	23.76	177,971.7	106.73	157,904.3	16,723.8	10.59
มิ.ย.	23,062.4	16,254.9	123,253.3	2,126.5	164,697.1	7,562.3	4.59	37,946.8	23.04	179,459.1	108.96	158,499.1	16,873.3	10.65
ก.ค.	22,207.9	15,879.2	123,998.5	2,026.6	164,112.2	6,776.8	4.13	36,705.8	22.37	181,251.7	110.44	159,654.8	16,965.1	10.65
ส.ค.	22,957.6	16,601.1	124,929.2	2,392.1	166,880.0	7,377.3	4.42	37,387.6	22.40	184,143.9	110.34	161,732.2	17,346.3	10.73
ก.ย.	23,015.0	16,631.3	126,815.1	2,214.0	168,695.4	7,527.2	4.46	35,537.7	21.07	187,037.8	110.89	165,001.4	17,469.9	10.59

1/ ไม่รวมเงินฝากระหว่างธนาคาร ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาธนาคารพาณิชย์ กลุ่มที่ ๑ - ก.

(สาขาที่มีสาขาเกินกว่า ๑๐๐ สาขา เปิดดำเนินงานในเขตกรุงเทพมหานคร)

รายจ่ายของสาขา

๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost)

ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๑.๕๕๔ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่าย

งวดละ

๐.๐๕๓ ล้านบาท

(ในการคำนวณ สำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาสที่จะนำเงินจำนวนนี้ไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ย ๑๒% ต่อปี)

ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๒.๓๕๐ ล้านบาท ค่าตกแต่งอาคาร

เป็นเงิน ๐.๓๔ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาเป็นระยะ

เวลา ๒๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๑๒% ธนาคารตัดจ่ายปีละ

๒ งวด ๆ ละ

๐.๒๐๖ ล้านบาท

ค. ค่าพัสดุครุภัณฑ์เป็นเงิน ๐.๔๕๔ ล้านบาท ค่าพาหนะ

๐.๑๓ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๐.๒๐๓ ล้านบาท

คิดค่าเสื่อมราคาและดอกเบี้ยปีละ ๑๒% ระยะ ๕ ปี

ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ

๐.๑๑๕ ล้านบาท

รวมค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด

๐.๔๑๔ ล้านบาท

๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายปีละ งวด ๆ ละ

๐.๕๕๓ ล้านบาท

รายได้ของสาขา

เนื่องจากสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมได้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขา - ปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๒% - ๗๐% ของเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่เหลือสาขา จะโอนไปให้สำนักงานใหญ่เป็นผู้หาผลประโยชน์แทนสาขา รายได้ที่ได้รับการกระจายจากสำนักงานใหญ่ จึงแตกต่างกันดังต่อไปนี้.-

<u>ร้อยละของเงินในบัญชี / เงินฝาก</u> (C)		<u>รายได้ที่สำนักงานใหญ่</u> <u>กระจายมาให้สาขา</u> (ลานบาท)	<u>รายได้อื่น ๆ</u> <u>ของสาขา</u> (ลานบาท)	<u>รวมรายได้</u> <u>ของสาขา</u> (ลานบาท)
<u>กรณีที่</u> ๑	๓๐.๐%	๐.๖๒๓๑	๐.๒๓๙๕	๐.๘๖๒๖
<u>กรณีที่</u> ๒	๒๓.๕%	๐.๖๔๐๖	๐.๒๓๙๕	๐.๘๘๐๑
<u>กรณีที่</u> ๓	๒๕.๐%	๐.๖๕๓๙	๐.๒๓๙๕	๐.๘๙๓๔
<u>กรณีที่</u> ๔	๒๒.๕%	๐.๖๓๕๐	๐.๒๓๙๕	๐.๘๗๔๕
<u>กรณีที่</u> ๕	๒๐.๐%	๐.๖๙๒๓	๐.๒๓๙๕	๐.๙๓๑๘
<u>กรณีที่</u> ๖	๕๓.๕%	๐.๓๐๙๖	๐.๒๓๙๕	๐.๕๔๙๑
<u>กรณีที่</u> ๗	๕๕.๐%	๐.๓๒๓๓	๐.๒๓๙๕	๐.๕๖๒๘
<u>กรณีที่</u> ๘	๕๒.๕%	๐.๓๔๕๕	๐.๒๓๙๕	๐.๕๘๕๐
<u>กรณีที่</u> ๙	๕๒.๐%	๐.๓๖๔๒	๐.๒๓๙๕	๐.๖๐๓๗

- อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืม เฉลี่ยปีละ ๑๓% หรืองวดละ (I₁) ๘.๕%
- ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล/ เงินฝากรวม (BOT) ๑๖ %
- อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลปีละ ๙% หรืองวดละ (I₂) ๘.๕%
- ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/ เงินฝากรวม (S) ๘.๕%
- อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีออมทรัพย์ (E₁) ปีละ ๘% หรืองวดละ ๘.๐%
- ร้อยละของเงินฝากประจำ/ เงินฝากรวม (F) ๓๓ %
- อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีเงินฝากประจำ (E₂) ปีละ ๑๒% หรืองวดละ ๖.๐%

สูตร
$$D = \frac{๑๐๐ \text{ (ค่าใช้จ่ายคงที่ + ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน - รายได้ของสาขา)}}{(C \times I_1 + BOT \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)}$$

กรณีที่ ๑
$$D = \frac{๑๐๐(๐.๕๑๔ + ๐.๙๙๓ - ๐.๒๓๙๕ - ๐.๖๒๓๑)}{(๓๐ \times ๘.๕ + ๑๖ \times ๘.๕) - (๘.๕ \times ๔ + ๓๓ \times ๖)}$$

$$= \frac{๕๔๕๔}{๑๓๑} = ๓๑.๘๓ \text{ ลานบาท}$$

$$\begin{aligned}
 \text{กรณีที่ ๒.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๖๕๐๖)}{๑๔๘.๗} \\
 &= \frac{๕๒๖๙}{๑๔๘.๗} = ๓๕.๑๙ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๓.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๖๕๗๙)}{๑๒๘.๕} \\
 &= \frac{๕๐๙๖}{๑๒๘.๕} = ๓๙.๖๖ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๔.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๖๗๕๐)}{๑๐๗.๒๕} \\
 &= \frac{๔๙๒๕}{๑๐๗.๒๕} = ๔๕.๙๒ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๕.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๖๙๒๓)}{๘๖.๐} \\
 &= \frac{๔๗๕๒}{๘๖.๐} = ๕๕.๒๕ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๖.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๗๐๙๖)}{๖๕.๗๕} \\
 &= \frac{๔๕๗๙}{๖๕.๗๕} = ๗๐.๗๒ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๗.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๗๒๗๓)}{๔๕.๕} \\
 &= \frac{๔๔๐๒}{๔๕.๕} = ๑๐๑.๑๙ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๘.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๗๔๕๐)}{๒๒.๒๕} \\
 &= \frac{๒๒๒๐}{๒๒.๒๕} = ๑๔๙.๖๖ \text{ ล้านบาท} \\
 \text{กรณีที่ ๙.} &= \frac{๑๐๐^๒ (๑.๑๖๗๕ - ๐.๗๖๒๒)}{๑๘.๐} \\
 &= \frac{๔๐๓๓}{๑๘.๐} = ๒๒๔.๐๕ \text{ ล้านบาท}
 \end{aligned}$$

สำหรับการดำเนินงานวิเคราะห์ต้นทุนของสาขาธนาคารพาณิชย์ ในกลุ่มที่เปิดดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด จะมีค่าใช้จ่ายคงที่มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ปริมาณเงินฝากและรายได้อื่น ๆ ก็อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทำเลที่ตั้งของสาขาแต่ละแห่ง และระยะเวลาที่เปิดดำเนินงานมานานมากน้อยต่างกันเท่านั้น จึงไม่ได้นำการวิเคราะห์สาขาในกลุ่มที่ ๒-๖ และ ๗-๙.

การวิเคราะห์ต้นทุน ในการดำเนินงานของสาขาธนาคารพาณิชย์ กลุ่มที่ ๑ - ข.
(สาขาในเขตอำเภอเมือง)

รายจ่ายของสาขา

1. ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost)	
ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๑.๓๐๗ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่ายงวดละ	๐.๑๐๒๔ ล้านบาท
ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๑.๕๐๕ ล้านบาท ค่าตกแต่งอาคาร	
เป็นเงิน ๐.๔๖๒ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒ งวด	
งวดละ	๐.๑๕๖๔ ล้านบาท
ค. ค่าที่สึกครุภัณฑ์เป็นเงิน ๐.๔๕๑ ล้านบาท ค่ายานพาหนะ	
๐.๓๓๕ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๐.๒๗๕ ล้านบาท	
คิดค่าเสื่อมราคาและอัตราดอกเบี้ยปีละ ๑๒% ระยะเวลา	
๕ ปี ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ	<u>๐.๑๔๒๑</u> ล้านบาท
รวมค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด	<u>๐.๔๐๐๕</u> ล้านบาท
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๕๑๘๑ ล้านบาท

รายรับของสาขา

เนื่องจากสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมได้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๖.๐% - ๓๖.๐% ของเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่เหลือสาขาโอนให้สำนักงานใหญ่เป็นผู้หาผลประโยชน์แทนสาขา รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่จึงแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้.-

ร้อยละของเงินในบัญชี/ เงินฝาก (c)		รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ลานบาท)	รายได้อื่น ๆ ของสาขา (ลานบาท)	รวมรายได้ ของสาขา (ลานบาท)
กรณีที่ ๑	๓๖ %	๐.๒๓๙๖	๐.๕๐๓๐	๐.๗๔๒๖
กรณีที่ ๒	๓๓.๕ %	๐.๒๔๖๒	๐.๕๐๓๐	๐.๗๕๙๒
กรณีที่ ๓	๓๑.๐ %	๐.๒๕๓๐	๐.๕๐๓๐	๐.๗๕๖๐
กรณีที่ ๔	๒๘.๕ %	๐.๒๕๙๕	๐.๕๐๓๐	๐.๗๖๒๕
กรณีที่ ๕	๒๖.๐ %	๐.๒๖๖๒	๐.๕๐๓๐	๐.๗๖๙๒
กรณีที่ ๖	๒๓.๕ %	๐.๒๗๒๙	๐.๕๐๓๐	๐.๗๗๕๙
กรณีที่ ๗	๒๑.๐ %	๐.๒๗๙๗	๐.๕๐๓๐	๐.๗๘๒๗
กรณีที่ ๘	๕๘.๕ %	๐.๒๘๖๓	๐.๕๐๓๐	๐.๗๘๙๓
กรณีที่ ๙	๕๖.๐ %	๐.๒๙๓๘	๐.๕๐๓๐	๐.๗๙๖๘

อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืม (I_1)

เฉลี่ยปีละ ๑๓.๐ % หรือวงกลม ๘.๕ %

ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธ

บัตรรัฐบาลต่อเงินฝากรวม (BOT) ๑๖ %

อัตราผลตอบแทนของพันธบัตร รัฐบาล

บาล (I_2) ปีละ ๕ % หรือวงกลม ๔.๕ %

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีออมทรัพย์

(E_1) ปีละ ๘ % หรือวงกลม ๘ %

ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงิน

ฝากรวม (F) ๓๓.๒๒ %

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีเงินฝาก

ประจำ (E_2) ปีละ ๑๒ % หรือวงกลม ๖ %

$$\text{สูตร } D = \frac{100(\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} - \text{รายได้ของสาขา})}{(C \times I_1 + \text{BOT} \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๑} \quad D &= \frac{100^2 (0.4004 + 0.4949 - 0.4222)}{146.6} \\ &= \frac{5764}{146.6} = 39.32 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๒} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4422)}{145.34} \\ &= \frac{568}{145.34} = 39.05 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๓} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.456)}{144.1} \\ &= \frac{560}{144.1} = 38.86 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๔} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4224)}{132.44} \\ &= \frac{564}{132.44} = 42.59 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๕} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4522)}{111.6} \\ &= \frac{568}{111.6} = 50.89 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๖} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4444)}{80.44} \\ &= \frac{560}{80.44} = 69.62 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๗} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4227)}{64.1} \\ &= \frac{563}{64.1} = 87.83 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๘} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4447)}{47.44} \\ &= \frac{563}{47.44} = 118.65 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๙} \quad D &= \frac{100^2 (0.496 - 0.4564)}{26.60} \\ &= \frac{562}{26.60} = 211.28 \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานสาขานาการพาณิชย์ กลุ่มที่ ๒ - ข
รายจ่ายของสาขา

๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost)

ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๑.๙๘๓ ล้านบาท ธนาคาร
ตัดจ่ายงวดละ

๐.๑๑๓๐ ล้านบาท

(ในการคำนวณสำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาส
ที่จะนำเงินจำนวนนี้ไปลงทุนในอัตรารอกเบี้ย
๑๒ % ต่อปี)

ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๒.๑๕๒ ล้านบาท ค่าตกแต่ง
อาคารเป็นเงิน ๐.๓๑๔ ล้านบาท คิดค่า
เสื่อมราคาเป็นระยะเวลา ๒๐ ปี อัตรารอก
เบี้ย ๑๒ % ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒ งวด
งวดละ

๐.๑๖๕๔ ล้านบาท

ค. ค่าพิสดารภัณฑ์เป็นเงิน ๐.๓๑ ล้านบาท ค่า
ยานพาหนะ ๐.๒๑๔ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคา
และคอกเบี้ยปีละ ๑๒ % ระยะเวลา ๕ ปี ธนาคาร
ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ

๐.๐๘๓๕ ล้านบาท

รวมค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด

๐.๓๖๐๗ ล้านบาท

๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ

๐.๕๑๔๑ ล้านบาท

รายรับของสาขา

เนื่องจากสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราไม่เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขา
ปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๖.๐ % - ๗๖.๐ % ของเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่
เหลือสาขาโอนให้สำนักงานใหญ่เป็นผู้หาผลประโยชน์แทนสาขา รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่
จึงแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้ .-

ร้อยละของเงินใหญ่ยืม/เงินฝาก (C)		รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ล้านบาท)	รายได้อื่น ๆ ของสาขา (ล้านบาท)	รวมรายได้ ของสาขา (ล้านบาท)
กรณีที่ ๑	๗๖.๐ %	๐.๒๙๔๕	๐.๔๕๐	๐.๗๔๔๕
กรณีที่ ๒	๗๓.๕ %	๐.๓๐๐๗	๐.๔๕๐	๐.๗๕๐๗
กรณีที่ ๓	๗๑.๐ %	๐.๓๐๖๙	๐.๔๕๐	๐.๗๕๖๙
กรณีที่ ๔	๖๘.๕ %	๐.๓๑	๐.๔๕๐	๐.๗๖
กรณีที่ ๕	๖๖.๐ %	๐.๓๑๙๒	๐.๔๕๐	๐.๗๖๙๒
กรณีที่ ๖	๖๓.๕ %	๑.๓๒๕๔	๐.๔๕๐	๑.๗๗๕๔
กรณีที่ ๗	๖๑.๐ %	๐.๓๓๑๗	๐.๔๕๐	๐.๗๘๑๗
กรณีที่ ๘	๕๘.๘ %	๐.๓๓๘๒	๐.๔๕๐	๐.๗๘๘๒
กรณีที่ ๙	๕๖.๐ %	๐.๓๔๔๘	๐.๔๕๐	๐.๗๙๔๘

อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ (I_1) เฉลี่ย

ปีละ ๑๗.๐ % หรือมากกว่า

๘.๕ %

ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตร

รัฐบาล คอเงินฝากรวม (BOT)

๑๖ %

อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (I_2)

ปีละ ๘.๘ % หรือมากกว่า

๔.๕ %

ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/เงินฝาก

รวม (S)

๑๔.๕๒ %

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีออมทรัพย์ (E_1)

ปีละ ๘ % หรือมากกว่า

๔.๐ %

ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงินฝากรวม (F)

๗๗.๒๒%

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีเงินฝากประจำ (E_2)

ปีละ ๑๒ % หรือมากกว่า

๖.๐ %

$$\text{สูตร } D = \frac{100^2 (\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน} - \text{รายได้ของสาขา})}{(C \times I_1 + BOT \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๑} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๔๔๕)}{๑๘๖.๖๐} \\ &= \frac{๕๓๔๓}{๑๘๖.๖} = ๒๘.๑๓ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๒} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๕๐๓)}{๑๓๕.๓๕} \\ &= \frac{๕๒๘๑}{๑๓๕.๓๕} = ๓๐.๑๒ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๓} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๕๖๘)}{๑๖๓.๘๓} \\ &= \frac{๕๒๑๙}{๑๕๔.๑๐} = ๓๓.๘๓ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๔} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๖๓๐)}{๑๓๒.๘๕} \\ &= \frac{๕๑๕๘}{๑๓๒.๘๕} = ๓๘.๘๓ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๕} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๖๙๒)}{๑๑๑.๖๐} \\ &= \frac{๕๐๙๖}{๑๑๑.๖๐} = ๔๕.๖๖ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๖} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๗๕๔)}{๘๐.๓๕} \\ &= \frac{๕๐๓๔}{๘๐.๓๕} = ๕๕.๓๒ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๗} \quad D &= \frac{100^2 (๑.๒๓๘๘ - ๐.๓๘๑๓)}{๖๘.๑๐} \\ &= \frac{๔๙๗๑}{๖๘.๑๐} = ๗๑.๘๔ \text{ ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{กรณีที่ ๔} \quad D &= \frac{100^2 (1.2777 - 0.7772)}{50.60} \\
 &= \frac{4906}{50.60} = 97.34 \text{ ล้านบาท}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{กรณีที่ ๕} \quad D &= \frac{100^2 (1.2777 - 0.7777)}{26.60} \\
 &= \frac{4900}{26.60} = 184.21 \text{ ล้านบาท}
 \end{aligned}$$

๐๐๐๐๐๐๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาธนาคารพาณิชย์ กลุ่มที่ ๓ - ข
(สาขาในเขตอำเภอเมือง)

รายจ่ายของสาขา

๑. รายจ่ายคงที่

ก. ค่าซื้อที่ดิน เป็นเงิน ๑.๓๕ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่ายงวดละ (ในการคำนวณ สำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาสที่จะนำเงิน จำนวนนี้ไปลงทุน ในอัตราดอกเบี้ย ๑๒ % ต่อปี)	๐.๐๘๑	ล้านบาท
ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๑.๒๑๕ ล้านบาท ค่าตกแต่งอาคาร เป็นเงิน ๐.๒๐ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาระยะเวลา ๒๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๑๒% ธนาคารตัดจ่ายมีละ ๒ งวด งวดละ	๐.๐๘๓๕	ล้านบาท
ค. ค่าพิสตุงภัณฑ์เป็นเงิน ๐.๑๘๕ ล้านบาท ค่ายานพาหนะ เป็นเงิน ๐.๒๐๕ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๐.๑๐ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาและอัตราดอกเบี้ย ๑๒ % ต่อปี ระยะเวลา ๕ ปี ธนาคารตัดจ่ายมีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๐๖๖๗	ล้านบาท
รวมค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด	<u>๐.๒๔๑๒</u>	ล้านบาท
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายมีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๗๒๓	ล้านบาท

รายได้ของสาขา

จากการสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับตอบจากสาขาปรากฏว่า สาขาของธนาคารได้
ปล่อยเงินให้กู้ยืมแก่ท้องถิ่นได้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตรา
เฉลี่ยตั้งแต่ ๕๘.๕ % - ๗๖.๐ % ของเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่เหลือสาขาโอนให้สำนักงานใหญ่เป็น
ผู้หาผลประโยชน์ให้แทนสาขา รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่ จึงแตกต่างกันดังต่อไปนี้.-

ร้อยละของเงินในหุ้น/เงินฝาก (C)		รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ลานบาท)	รายได้อื่น ๆ ของสาขา (ลานบาท)	รวมรายได้ของ สาขา (ลานบาท)
กรณีที่ ๑	๓๖.๐%	๐.๐๓๓๙	๐.๓๐๖๙	๐.๓๔๐๘
กรณีที่ ๒	๓๓.๕%	๐.๐๓๘๙	๐.๓๐๖๙	๐.๓๔๕๘
กรณีที่ ๓	๓๑.๐%	๐.๐๔๐	๐.๓๐๖๙	๐.๓๔๖๙
กรณีที่ ๔	๒๘.๕%	๐.๐๔๑	๐.๓๐๖๙	๐.๓๔๗๙
กรณีที่ ๕	๒๖.๐%	๐.๐๔๒๑	๐.๓๐๖๙	๐.๓๔๙๐
กรณีที่ ๖	๒๓.๕%	๐.๐๔๓๒	๐.๓๐๖๙	๐.๓๕๐๑
กรณีที่ ๗	๒๑.๐%	๐.๐๔๔๒	๐.๓๐๖๙	๐.๓๕๑๑
กรณีที่ ๘	๑๘.๕%	๐.๐๔๕๓	๐.๓๐๖๙	๐.๓๕๒๒
กรณีที่ ๙	๑๖.๐%	๐.๐๔๖๔	๐.๓๐๖๙	๐.๓๕๓๔

อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืม (I_1)

ปีละ ๑๓ % หรือวงกลม

๘.๕ %

ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล

คองเงินฝากรวม (BOT)

๑๖ %

อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (I_2)

ปีละ ๘ % หรือวงกลม

๘.๕ %

ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากรวม (S)

๑๘.๕๒%

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีออมทรัพย์ (E_1)

ปีละ ๘% หรือวงกลม

๘.๐ %

ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงินฝากรวม (F)

๓๓.๒๒%

อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีเงินฝากประจำ (E_2)

ปีละ ๑๒ % หรือวงกลม

๖.๐ %

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๑} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๒๔๑๒ + ๐.๓๒๓ - ๐.๓๔๔๔)}{(๓๖ \times ๘.๕ + ๑๖ \times ๘.๕) - (๑๔.๕ \times ๔ + ๓๓.๒ \times ๖)} \\ &= \frac{๖๑๘๔}{๑๘๖.๖๐} \quad ๓๑.๕๐ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๒} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๔๔๔)}{๑๓๕.๓๕} \\ &= \frac{๖๑๘๔}{๑๓๕.๓๕} \quad ๓๕.๒๖ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๓} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๔๖๘)}{๑๕๔.๑} \\ &= \frac{๖๑๓๓}{๑๕๔.๑} \quad ๔๐.๐๕ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๔} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๔๓๘)}{๑๓๒.๘๕} \\ &= \frac{๖๑๖๓}{๑๓๒.๘๕} \quad ๔๖.๓๙ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๕} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๔๙๐)}{๑๑๑.๖} \\ &= \frac{๖๑๕๒}{๑๑๑.๖} \quad ๕๕.๑๒ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๖} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๕๐๑)}{๘๐.๓๕} \\ &= \frac{๖๑๔๑}{๘๐.๓๕} \quad ๖๓.๘๖ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๗} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๕๑๑)}{๖๙.๑๐} \\ &= \frac{๖๑๓๑}{๖๙.๑} \quad ๘๘.๗๒ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๘} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๕๒๒)}{๕๓.๘๕} \\ &= \frac{๖๑๒๐}{๕๓.๘๕} \quad ๑๒๓.๘๙ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{กรณีที่ ๙} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๖๔๒ - ๐.๓๕๓๔)}{๒๖.๖} \\ &= \frac{๖๑๐๘}{๒๖.๖} \quad ๒๒๙.๖๒ \quad \text{ล้านบาท} \end{aligned}$$

การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาในเขตอำเภอรอบนอก กลุ่มที่ ๑ - ก

รายจ่ายของสาขา

- ๑) รายจ่ายคงที่ (Fixed cost)
- ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๐.๕๕ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่าย
งวดละ ๐.๐๓๓ ล้านบาท
- (ในการคำนวณ สำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาสที่จะ
นำเงินจำนวนนี้ไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ย ๑๒% ต่อปี)
- ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๒.๑๑๖ ล้านบาท ค่าตกแต่ง
อาคาร ๐.๒๓๕ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาระยะเวลา
เวลา ๒๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๑๒% ธนาคารตัดจ่าย
ปีละ ๒ งวด ๆ ละ ๐.๑๕๓๘ ล้านบาท
- ค. ค่าพัสดุครุภัณฑ์ ๐.๓๕๒ ล้านบาท ค่ายานพาหนะ
๐.๒๔๔ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๐.๑๑๔
ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาและอัตราดอกเบี้ยปีละ
๒ ระยะเวลา ๕ ปี ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒
งวด ๆ ละ ๐.๐๘๔๔ ล้านบาท
- รวมค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด ๐.๒๔๕๖ ล้านบาท
- ๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ๐.๖๐๓๕ ล้านบาท

รายได้ของสาขา

จากการสอบถามสาขาของธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอรอบนอก โดยอาศัยข้อมูล
ที่ได้รับตอบจากสาขา ปรากฏว่า สาขาของธนาคารได้ปล่อยเงินให้กู้ยืมแก่ท้องถิ่นได้ในอัตราที่ไม่
เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขาปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๕.๕% - ๗๕.๕ %
ของปริมาณเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่เหลือสาขาจะโอนไปให้สำนักงานใหญ่ เป็นผู้หาผลประโยชน์
ให้แทนสาขา รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่จึงแตกต่างกันดังต่อไปนี้ :-

ร้อยละของเงินให้กู้ยืม/เงินฝาก (C)		รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ล้านบาท)	รายได้อื่น ๆ ของสาขา (ล้านบาท)	รวมรายได้ ของสาขา (ล้านบาท)
กรณีที่ ๑	๗๕.๕ %	๐.๒๗๗๒	๐.๑๖๙๖	๐.๔๔๖๘
กรณีที่ ๒	๗๗.๐ %	๐.๒๘๔๘	๐.๑๖๙๖	๐.๔๕๔๔
กรณีที่ ๓	๗๘.๕ %	๐.๒๘๒๖	๐.๑๖๙๖	๐.๔๕๒๒
กรณีที่ ๔	๗๒.๐ %	๐.๓๐๐๓	๐.๑๖๙๖	๐.๔๖๙๙
กรณีที่ ๕	๖๙.๕ %	๐.๓๐๘๐	๐.๑๖๙๖	๐.๔๗๗๖
กรณีที่ ๖	๖๗.๐ %	๐.๓๑๕๗	๐.๑๖๙๖	๐.๔๘๕๓
กรณีที่ ๗	๖๔.๕ %	๐.๓๒๓๕	๐.๑๖๙๖	๐.๔๙๓๑
กรณีที่ ๘	๖๒.๐ %	๐.๓๓๑๒	๐.๑๖๙๖	๐.๕๐๐๘
กรณีที่ ๙	๕๙.๕ %	๐.๓๓๘๙	๐.๑๖๙๖	๐.๕๐๘๕

อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืม (I_1) เฉลี่ยปีละ ๑๗.๐% หรือวงละ	๘.๕ %
ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลต่อเงินฝากรวม (BOT)	๑๖ %
อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (I_2) ปีละ ๘ % หรือวงละ	๔.๕ %
ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากรวม (S)	๑๖ %
อัตราดอกเบี้ยจ่ายบัญชีออมทรัพย์ (E_1) ปีละ ๘ % หรือวงละ	๔.๐ %
ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงินฝากรวม (F)	๗๕ %
อัตราดอกเบี้ยจ่ายบัญชีเงินฝากประจำ (E_2) ปีละ ๑๒ % หรือวงละ	๖ %

$$\text{สูตร D} = \frac{100^{\text{๒}} (\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน-รายได้ของสาขา})}{(C \times I_1 + \text{BOT} \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)}$$

กรณีที่ ๑ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๒๘๕๖ + ๐.๖๐๗๘ - ๐.๔๔๖๘)}{(๓๙.๕ \times ๘.๕ + ๑๖ \times ๘.๕) - (๑๖ \times ๘ + ๓๕ \times ๖)}$

= $\frac{๔๔๖๖}{๒๓๓.๗๕} \quad ๑๙.๑๑ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๒ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๕๔๕)}{๒๑๒.๕}$

= $\frac{๔๓๘๙}{๒๑๒.๕} \quad ๒๐.๖๕ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๓ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๕๒๒)}{๑๙๑.๒๕}$

= $\frac{๔๔๑๒}{๑๙๑.๒๕} \quad ๒๓.๐๗ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๔ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๖๙๙)}{๑๗๐}$

= $\frac{๔๒๓๕}{๑๗๐} \quad ๒๔.๙๑ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๕ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๗๗๖)}{๑๕๘.๗๕}$

= $\frac{๔๑๕๘}{๑๕๘.๗๕} \quad ๒๖.๘๕ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๖ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๘๕๓)}{๑๒๗.๕๐}$

= $\frac{๔๐๘๑}{๑๒๗.๕} \quad ๓๒.๐๐ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๗ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๔๙๓๑)}{๑๐๖}$

= $\frac{๔๐๐๓}{๑๐๖} \quad ๓๘.๖๗ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๘ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๕๐๑๒)}{๘๕}$

= $\frac{๓๙๒๒}{๘๕} \quad ๔๖.๑๔ \text{ ล้านบาท}$

กรณีที่ ๙ = $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๘๙๓๔ - ๐.๕๐๙๕)}{๖๓.๗๕}$

= $\frac{๓๘๓๙}{๖๓.๗๕} \quad ๖๐.๒๑ \text{ ล้านบาท}$

การวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานของสาขาธนาคารพาณิชย์   กลุ่มที่ ๒ - ค
(สาขาในเขตอำเภอรอบนอก)

รายจ่ายของสาขา

- ๑) รายจ่ายคงที่ (Fixed Cost)
- ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๑.๒ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่าย
งวดละ ๐.๐๗๒ ล้านบาท
(ในการคำนวณ สำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาสที่จะ
นำเงินจำนวนนี้ไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ย ๑๒ % ต่อปี)
- ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๑.๓ ล้านบาท ค่าตกแต่งอาคาร
เป็นเงิน ๐.๒ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาระยะเวลา
๒๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๑๒% ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒
งวด ๆ ละ ๐.๐๘๕ ล้านบาท
- ค. ค่าพัสดุครุภัณฑ์เป็นเงิน ๐.๒๕ ล้านบาท ยาน
พาหนะ ๐.๑๘ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๐.๑๕
ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคา และดอกเบี้ยปีละ
๑๒ % ระยะเวลา ๕ ปี ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒
งวด ๆ ละ ๐.๐๗๗ ล้านบาท
- รวมค่าใช้จ่ายคงที่ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด ๐.๒๔๔ ล้านบาท
- ๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ ๐.๔๕๐๘ ล้านบาท

รายได้ของสาขา

จากการสอบถามโดยอาศัยข้อมูลที่ได้รับตอบจากสาขา ปรากฏว่าสาขาของ
ธนาคารได้ปล่อยเงินให้กู้ยืมแก่ท้องถิ่นได้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน จึงตั้งสมมติฐานว่า ถ้าสาขา
ปล่อยเงินให้กู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๘.๕ % - ๗๘.๕ % ของเงินฝากของสาขา เงินส่วน

ที่เหลือสาขาโอนให้สำนักงานใหญ่ เป็นผู้หาผลประโยชน์ให้แทนสาขา รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่จึงแตกค่ากันดังต่อไปนี้ :-

ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก (c)	รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ล้านบาท)	รายได้อื่น ๆ ของสาขา (ล้านบาท)	รวมรายได้ ของสาขา (ล้านบาท)
กรณีที่ ๑	๓๔.๕ %	๐.๑๐๕๓	๐.๒๔๔๔
กรณีที่ ๒	๓๓.๐ %	๐.๑๑๑๓	๐.๒๔๐๔
กรณีที่ ๓	๓๔.๕ %	๐.๑๑๔๓	๐.๒๔๓๔
กรณีที่ ๔	๓๒.๐ %	๐.๑๑๓๓	๐.๒๔๖๔
กรณีที่ ๕	๒๔.๕ %	๐.๑๒๐๔	๐.๓๐๐๐
กรณีที่ ๖	๒๓.๐ %	๐.๑๒๓๔	๐.๓๐๓๐
กรณีที่ ๗	๒๔.๕ %	๐.๑๒๖๔	๐.๓๐๖๑
กรณีที่ ๘	๒๒.๐ %	๐.๑๓๐	๐.๓๐๘๒
กรณีที่ ๙	๕๔.๕ %	๐.๑๓๓๓	๐.๓๑๒๕

อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืม (I_1) เฉลี่ยปีละ ๑๓.๐ % หรือวงละ	๔.๕ %
ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลคือเงินฝากรวม (BOT)	๑๖ %
อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาล (I_2) ปีละ ๔ % หรือวงละ	๘.๕ %
ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากรวม (S)	๑๖ %
อัตราดอกเบี้ยจ่ายบัญชีออมทรัพย์ (E_1) ปีละ ๔ % หรือวงละ	๔ %
ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงินฝากรวม (F)	๓๕ %
อัตราดอกเบี้ยจ่ายบัญชีเงินฝากประจำ (E_2) ปีละ ๑๒ % หรือวงละ	๖ %

$$\text{สูตร } D = \frac{100}{(C \times I_1 + \text{BOT} \times I_2) - (S \times E_1 + F \times E_2)} \quad (\text{ค่าใช้จ่ายคงที่} + \text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} - \text{รายได้ของสาขา})$$

กรรมสิทธิ์ ๑	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๒๔๘ + ๐.๔๘๐๘ - ๐.๒๘๔๘)}{(๗๘.๕ + ๘.๕ \times ๑๖ + ๔.๕) - (๑๖ \times ๔ + ๗๕ \times ๖)}$
	=	$\frac{๔๕๗๘}{๒๓๓.๗๕} \quad ๑๘.๗๖ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๒	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๒๘๐๘)}{๒๑๒.๕๐}$
	=	$\frac{๔๕๗๘}{๒๑๒.๕} \quad ๒๑.๐๗ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๓	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๒๘๓๘)}{๑๘๑.๒๕}$
	=	$\frac{๔๕๘๘}{๑๘๑.๒๕} \quad ๒๕.๒๖ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๔	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๒๘๖๘)}{๑๗๐}$
	=	$\frac{๔๕๑๘}{๑๗๐} \quad ๒๕.๙๘ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๕	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๓๐)}{๑๕๘.๗๕}$
	=	$\frac{๔๓๘๘}{๑๕๘.๗๕} \quad ๒๗.๕๘ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๖	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๓๐๓๐)}{๑๒๗.๕๐}$
	=	$\frac{๔๓๘๘}{๑๒๗.๕๐} \quad ๓๔.๓๘ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๗	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๓๐๖๑)}{๑๐๖}$
	=	$\frac{๔๓๒๗}{๑๐๖} \quad ๔๐.๘๒ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๘	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๓๐๘๒)}{๘๕}$
	=	$\frac{๔๒๘๖}{๘๕} \quad ๕๐.๕๔ \text{ ล้านบาท}$
กรรมสิทธิ์ ๙	=	$\frac{๑๐๐^๒ (๐.๗๓๘๘ - ๐.๓๑๒๕)}{๖๓.๗๕}$
	=	$\frac{๔๒๖๓}{๖๓.๗๕} \quad ๖๖.๘๗ \text{ ล้านบาท}$

การวิเคราะห์ต้นทุน ในการดำเนินงานของสาขานาการพาณิชย์ กลุ่มที่ ๓ - ค

รายจ่ายของสาขา

๑) ค่าใช้จ่ายคงที่

ก. ค่าซื้อที่ดินเป็นเงิน ๑.๓ ล้านบาท ธนาคารตัดจ่ายงวดละ (สำนักงานใหญ่คิดค่าเสียโอกาสในการที่จะนำเงินจำนวนนี้ไปลงทุน ในอัตราดอกเบี้ย ๑๒% ต่อปี)	๐.๐๗๘	ล้านบาท
ข. ค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๑.๘ ล้านบาท ค่าตกแต่งอาคารเป็นเงิน ๐.๒๗๓ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาระยะเวลา ๒๐ ปี อัตราดอกเบี้ย ๑๒% ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๑๕๓๘	ล้านบาท
ค. ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ๐.๒๘ ล้านบาท ค่ายานพาหนะ ๐.๒๕ ล้านบาท เครื่องปรับอากาศ ๑.๒ ล้านบาท คิดค่าเสื่อมราคาและอัตราดอกเบี้ย ๑๒% ระยะเวลา ๕ ปี ธนาคารตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๐๘๔๘	ล้านบาท
ค่าใช้จ่ายคงที่ ซึ่งตัดจ่ายในแต่ละงวด	๐.๓๑๖๘	ล้านบาท
๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตัดจ่ายปีละ ๒ งวด ๆ ละ	๐.๓๗๓๘	ล้านบาท

รายได้ของสาขา

เนื่องจากสาขาปล่อยเงินกู้ยืมได้ในอัตราที่ไม่เท่ากัน จึงสมมติฐานว่า ถ้าสาขาปล่อยเงินกู้ยืมในอัตราเฉลี่ยตั้งแต่ ๕๙.๕% - ๗๙.๕% ของเงินฝากของสาขา เงินส่วนที่เหลือสาขาโอนให้สำนักงานใหญ่เป็นผู้หาผลประโยชน์แทน รายได้ที่ได้รับจากสำนักงานใหญ่จึงแตกต่างกัน - ดังต่อไปนี้.-

<u>ร้อยละของเงินในบัญชี/เงินฝาก</u>	<u>รายได้ที่สำนักงานใหญ่ กระจายมาให้สาขา (ล้านบาท)</u>	<u>รายได้อื่นๆ ของสาขา (ล้านบาท)</u>	<u>รวมรายได้ของ สาขา (ล้านบาท)</u>
<u>กรณีที่ ๑</u> ๓๙.๕ %	๐.๑๐๐๓	๐.๑๖๘๕	๐.๒๖๘๘
<u>กรณีที่ ๒</u> ๓๓.๐ %	๐.๑๐๓๑	๐.๑๖๘๕	๐.๒๗๑๖
<u>กรณีที่ ๓</u> ๓๔.๕ %	๐.๑๐๕๙	๐.๑๖๘๕	๐.๒๗๔๔
<u>กรณีที่ ๔</u> ๓๒.๐ %	๐.๑๐๘๓	๐.๑๖๘๕	๐.๒๗๖๖
<u>กรณีที่ ๕</u> ๒๙.๕ %	๐.๑๑๑๕	๐.๑๖๘๕	๐.๒๘๐๐
<u>กรณีที่ ๖</u> ๒๓.๐ %	๐.๑๑๕๒	๐.๑๖๘๕	๐.๒๘๓๗
<u>กรณีที่ ๗</u> ๒๔.๕ %	๐.๑๑๓๑	๐.๑๖๘๕	๐.๒๘๑๖
<u>กรณีที่ ๘</u> ๒๒.๐ %	๐.๑๒๐	๐.๑๖๘๕	๐.๒๘๘๕
<u>กรณีที่ ๙</u> ๕๙.๕ %	๐.๑๒๓	๐.๑๖๘๕	๐.๒๙๑๕

- อัตราผลตอบแทนของเงินกู้ยืมเฉลี่ยปีละ ๑๓.๐% หรือวงลด   ๘.๕ %
- ร้อยละของเงินฝากที่นำไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล/เงินฝากรวม   ๑๖ %
- อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลปีละ ๙% หรือวงลด   ๘.๕ %
- ร้อยละของเงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากรวม   ๑๖ %
- อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีออมทรัพย์ ปีละ ๘% หรือวงลด   ๘.๐%
- ร้อยละของเงินฝากประจำ/เงินฝากรวม   ๓๕ %
- อัตราดอกเบี้ยจ่าย บัญชีเงินฝากประจำปีละ ๑๒% หรือวงลด   ๖ %

การคำนวณหาปริมาณเงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน

$$\begin{aligned}
 \text{กรณีที่ ๑} &= \frac{๑๐๐^๒ (๐.๓๑๘๘ + ๐.๓๓๓๘ - ๐.๒๖๘๘)}{๓๔๓.๓๕ - ๕๑๕} \\
 &= \frac{๘๒๘๘}{๒๓๓.๓๕} \qquad ๑๘.๑๓ \qquad \text{ล้านบาท}
 \end{aligned}$$

<u>กรณีที่ ๒</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๗๑๖)}{๒๑๒.๕}$		
	■ $\frac{๔๒๒๐}{๒๑๒.๕}$	๑๙.๘๖	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๓</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๗๔๔)}{๑๙๑.๒๕}$		
	■ $\frac{๔๑๙๒}{๑๙๑.๒๕}$	๒๑.๙๒	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๔</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๗๗๒)}{๑๗๐}$		
	■ $\frac{๔๑๖๔}{๑๗๐}$	๒๔.๕๙	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๕</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๘๐๐)}{๑๕๘.๗๕}$		
	■ $\frac{๔๑๓๖}{๑๕๘.๗๕}$	๒๖.๐๖	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๖</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๘๒๗)}{๑๔๗.๕}$		
	■ $\frac{๔๑๐๘}{๑๔๗.๕}$	๒๗.๕๓	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๗</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๘๕๖)}{๑๐๖.๒๕}$		
	■ $\frac{๔๐๘๐}{๑๐๖.๒๕}$	๓๘.๔๐	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๘</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๘๘๕)}{๘๕}$		
	■ $\frac{๔๐๕๑}{๘๕}$	๔๗.๖๕	ล้านบาท
<u>กรณีที่ ๙</u>	■ $\frac{๑๐๐^๒ (๐.๖๙๓๖ - ๐.๒๙๑๕)}{๖๓.๗๕}$		
	■ $\frac{๔๐๒๑}{๖๓.๗๕}$	๖๓.๐๗	ล้านบาท

การดำเนินงานวิเคราะห์เพื่อหาปริมาณเงินฝาก ณ จุดคุ้มทุนในครั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารจะต้องดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีค่าใช้จ่ายคงที่ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน รวมทั้งอัตราการปล่อยเงินกู้ยืม และการหารายได้ของสาขา เป็นตัวกำหนดระยะเวลาที่จะทำให้สาขาสามารถหากำไรได้จนคุ้มกับการลงทุน จากการดำเนินงานวิเคราะห์ครั้งนี้ สรุปผลของเงินฝากและระยะเวลาที่จะทำกำไรได้จนคุ้มกับการลงทุน ดังต่อไปนี้.-

สรุปผลการวิเคราะห์ต้นทุน ในการดำเนินงานของสาขาธนาคารพาณิชย์

ประเภทของสาขา	กรณีที่ ๑	กรณีที่ ๒	กรณีที่ ๓	กรณีที่ ๔	กรณีที่ ๕	กรณีที่ ๖	กรณีที่ ๗	กรณีที่ ๘	กรณีที่ ๙
<u>สาขาในเขตกรุงเทพมหานคร</u>									
๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕	๕.๕๕๕
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓	๐.๙๙๓
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๐.๐%	๒๗.๕%	๒๕.๐%	๒๒.๕%	๒๐.๐%	๑๗.๕%	๑๕.๐%	๑๒.๕%	๑๐.๐%
๔. เงินฝาก ณ จุดชุมนุม (ล้านบาท)	๓๑.๘๓	๓๕.๑๙	๓๙.๖๖	๔๕.๙๒	๕๕.๒๕	๖๐.๗๒	๖๖.๑๙	๗๑.๖๖	๗๗.๑๙
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑.๖ ปี	๒ ปี	๒ ปี	๓ ปี	๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๖ ปี	๖ ปี
<u>สาขาในเขตอำเภอเมือง (กลุ่มที่ ๑ - ข.)</u>									
๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓	๕.๑๙๓
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑	๐.๙๑๘๑
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๖.๐%	๓๓.๕%	๓๑.๐%	๒๘.๕%	๒๖.๐%	๒๓.๕%	๒๑.๐%	๑๘.๕%	๑๖.๐%
๔. เงินฝาก ณ จุดชุมนุม (ล้านบาท)	๒๙.๓๒	๓๒.๕๐	๓๖.๖๓	๔๑.๙๐	๔๙.๒๖	๕๖.๖๑	๖๓.๙๖	๗๑.๓๑	๗๘.๖๖
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๓ ปี	๓ ปี	๔ ปี	๔ ปี	๔.๖ ปี	๕ ปี	๕.๖ ปี	๖ ปี	๗ ปี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทของสาขา	กรณีที่ ๑	กรณีที่ ๒	กรณีที่ ๓	กรณีที่ ๔	กรณีที่ ๕	กรณีที่ ๖	กรณีที่ ๗	กรณีที่ ๘	กรณีที่ ๙
<u>สาขาในเขตอำเภอเมือง (กลุ่มที่ ๒ - ข)</u>									
๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒	๔.๙๕๒
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑	๑.๙๑๘๑
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๖.๐%	๓๓.๕%	๓๑.๐%	๒๘.๕%	๒๖.๐%	๒๓.๕%	๒๑.๐%	๕๘.๕%	๕๖.๐%
๔. เงินฝาก ณ จุดชุมนุม (ล้านบาท)	๒๓.๑๓	๓๐.๑๒	๓๓.๘๓	๓๘.๘๓	๔๕.๖๖	๕๕.๓๒	๓๑.๙๔	๓๓.๓๔	๑๘๑.๙๕
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๓ ปี	๓ ปี	๔ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๖ ปี	๖ ปี	๗ ปี	๗ ปี
<u>สาขาในเขตอำเภอเมือง (กลุ่มที่ ๓ - ข)</u>									
๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕	๓.๒๖๕
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓	๐.๓๒๓
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๖.๐%	๓๓.๕%	๓๑.๐%	๒๘.๕%	๒๖.๐%	๒๓.๕%	๒๑.๐%	๕๘.๕%	๕๖.๐%
๔. เงินฝาก ณ จุดชุมนุม (ล้านบาท)	๓๑.๕๐	๓๕.๒๖	๔๐.๐๕	๔๖.๓๙	๕๕.๑๒	๖๓.๙๖	๘๘.๓๒	๑๒๓.๘๘	๒๒๙.๖๒
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๔ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๕ ปี	๖ ปี	๖ ปี	๗ ปี	๗ ปี	๘ ปี

กรณีที่ ๑   กรณีที่ ๒   กรณีที่ ๓   กรณีที่ ๔   กรณีที่ ๕   กรณีที่ ๖   กรณีที่ ๗   กรณีที่ ๘   กรณีที่ ๙

สาขาในเขตอำเภอรอบนอก (กลุ่มที่ ๑ - ค)

๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘	๐.๖๐๓๘
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๙.๕%	๓๓.๐%	๓๔.๕%	๓๒.๐%	๖๙.๕%	๖๓.๐%	๖๔.๕%	๖๒.๐%	๕๙.๕%
๔. เงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน (ล้านบาท)	๑๙.๑๑	๒๐.๖๕	๒๓.๐๓	๒๔.๙๑	๒๓.๙๕	๓๒.๐๐	๓๓.๖๓	๔๖.๑๔	๖๐.๒๑
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๒ ปี	๒.๖ ปี	๒.๖ ปี	๓ ปี	๓ ปี	๔ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๕ ปี

สาขาในเขตอำเภอรอบนอก (กลุ่มที่ ๒ - ค.)

๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐	๓.๒๘๐
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑	๐.๔๙๑
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๙.๕%	๓๓.๐%	๓๔.๕%	๓๒.๐%	๖๙.๕%	๖๓.๐%	๖๔.๕%	๖๒.๐%	๕๙.๕%
๔. เงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน (ล้านบาท)	๑๙.๔๒	๒๑.๐๘	๒๓.๒๖	๒๕.๙๙	๒๙.๕๐	๓๔.๑๘	๔๐.๓๒	๕๐.๕๔	๖๖.๘๓
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๒ ปี	๒.๖ ปี	๒.๖ ปี	๓ ปี	๓ ปี	๓.๖ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๕.๖ ปี

สาขาในเขตอำเภอรอบนอก (กลุ่มที่ ๓ - ค.)

	<u>กรณีที่ ๑</u>	<u>กรณีที่ ๒</u>	<u>กรณีที่ ๓</u>	<u>กรณีที่ ๔</u>	<u>กรณีที่ ๕</u>	<u>กรณีที่ ๖</u>	<u>กรณีที่ ๗</u>	<u>กรณีที่ ๘</u>	<u>กรณีที่ ๙</u>
๑. ค่าใช้จ่ายคงที่ (ล้านบาท)	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓	๔.๒๑๓
๒. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘	๐.๓๓๓๘
๓. ร้อยละของเงินกู้ยืม/เงินฝาก	๓๘.๕%	๓๓.๐%	๓๘.๕%	๓๒.๐%	๖๘.๕%	๖๓.๐%	๖๘.๕%	๖๒.๐%	๕๘.๕%
๔. เงินฝาก ณ จุดคุ้มทุน (ล้านบาท)	๑๘.๑๓	๑๘.๘๖	๒๑.๘๒	๒๔.๔๘	๒๓.๘๑	๓๒.๒๓	๓๘.๔๐	๔๓.๖๕	๖๓.๐๓
๕. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๓ ปี	๓.๖ ปี	๓.๖ ปี	๔ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๕.๖ ปี	๖ ปี	๖.๕ ปี

oooooooooooooooooooooooooooo

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของการขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร เขตอำเภอเมือง และเขตอำเภอรอบนอกนั้น จะสังเกตเห็นได้ว่าการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานสั้นกว่าสาขาในเขตอื่น ทั้งนี้เพราะในเขตกรุงเทพมหานครนั้นเป็นศูนย์กลางทางการเงิน เป็นจุดที่รวมแห่งการซื้อขายสินค้าทุกชนิด เป็นศูนย์กลางทางค่านพาณิชยกรรม สินค้าจากต่างจังหวัดที่จะส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศก็จะมีการซื้อขาย และชำระค่าสินค้ากันในเขตกรุงเทพมหานครเสียเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งบรรดาแหล่งผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ ทำให้กระแสการเงินหมุนเวียนอยู่ในเขตนี้เป็นจำนวนมาก จึงเป็นผลทำให้การหาเงินฝากของสาขาธนาคารพาณิชย์ในเขตนี้เป็นไปไม่ยากนัก อันเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่ทำให้สาขาของธนาคารสามารถดำเนินงานได้คุ้มทุนเร็วขึ้น

นอกจากนี้แล้ว การปล่อยเงินกู้ยืมแก่ลูกค้าประเภทต่างๆ เพื่อหารายได้ให้แก่สาขา ก็มีอัตราการเสี่ยงภัยน้อยกว่าให้เกษตรกรรวม ทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ ก็ไม่สูงจนเกินไปนักเมื่อเปรียบเทียบกับสาขานอกเขตเดียวกันในส่วนภูมิภาค ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะพยายามขออนุญาตเปิดสาขาของตนในเขตกรุงเทพมหานครมากกว่าที่จะไปขออนุญาตเปิดสาขาในเขตอำเภอรอบนอก ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสนับสนุน

สำหรับการดำเนินงานของสาขา จะใช้ระยะเวลาเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการด้วยกันคือ.-

๑. สาขาจะสามารถหาเงินฝากได้ตามเป้าหมายที่กำหนดให้หรือไม่
๒. ค่าใช้จ่ายคงที่ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสาขานั้นจะควบคุมให้ลดน้อยลงกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ ปัจจุบันสาขาธนาคารพาณิชย์จะเริ่มหันมาเช่าอาคารพาณิชย์และตกแต่งใหม่ให้ภูมิฐานมากกว่าการซื้อที่ดินและปลูกสร้างอาคารเอง เป็นการลดต้นทุนในการดำเนินงาน

๓. อัตราส่วนของเงินกู้ยืม/เงินฝาก นับเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง หากสาขาสามารถปล่อยเงินกู้ยืมอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในเกณฑ์ที่สูงแล้ว จะก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปรายได้ของสาขา ดีกว่าการโอนเงินให้สำนักงานใหญ่ดำเนินการตามลประโยชน์แทนสาขา

๔. สาขาจะต้องพยายามหารายได้ ซึ่งเกิดขึ้น ณ สาขาเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และพยายามควบคุมรายจ่ายในค่านต่าง ๆ ให้ลดน้อยลง ทั้งนี้รวมทั้งการบริหารหนี้สินให้มีคุณภาพดีขึ้น ย้ำให้หนี้สูญเกิดขึ้น ณ สาขา เพราะการมีหนี้สูญเกิดขึ้นแม้แต่รายเดียว จะไปลดยอดกำไรของสาขาเป็นจำนวนไม่น้อยเลย

๖.๕ ปัญหาและอุปสรรคในการขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์

ในการดำเนินงานขยายการเปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน มีธนาคารเป็นจำนวนมากไม่สามารถที่จะดำเนินการขยายสาขาของตนออกไปได้มาก สมดังเจตนารมณ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการด้วยกัน เช่น มาตรการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ สภาพะการทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น ภาวะการเงินของประเทศ การแข่งขันระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกันเอง และการแข่งขันกับสถาบันการเงิน ฯลฯ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์ ในการที่จะขยายสาขาของตนออกไปยังส่วนท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น ในระยะปัจจุบันนี้ปัญหาที่นับว่าสำคัญยิ่งสำหรับธนาคารพาณิชย์ ที่จะขยายสาขาออกไปยังส่วนภูมิภาคอาจจะสรุปได้ดังต่อไปนี้.-

๑. การลงทุนในด้านทรัพย์สินถาวรของสาขาธนาคารอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างสูง โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นสาขาในเขตอำเภอเมือง หรือเขตอำเภอรอบนอก ซึ่งแต่เดิมถือว่าเป็นการลงทุนที่ต่ำเพราะอยู่ในท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญ แต่ปัจจุบันนี้ข้อสมมติฐานดังกล่าวไม่เป็นความจริงเพราะการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เปิดดำเนินการสาขา ในเขตท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเขตอำเภอเมือง หรือเขตอำเภอรอบนอกก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นความล้มที่จะต้องปกปิดกันต่อไปอีก ราคาที่ดินในท้องถิ่นที่ธนาคารจะไปเปิดสาขา จะถูกเสนอขายในระดัปราคาที่สูงกว่าราคาปกติหลายเท่าตัว ประกอบกับในสภาวะ

การปัจจุบันภาวะเงินเพื่ออยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างรุนแรง การลงทุนในด้านค่าใช้จ่ายคงที่ก็มีแนวโน้มสูงตามไปด้วย ไม่เหมือนกับในระยะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ วัสดุก่อสร้างต่างๆ ราคาค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จึงเริ่มหันมาให้ความสนใจ ในการเช่า หรือเช่าสิทธิการเช่าอาคารพาณิชย์แล้วตกแต่งเป็นที่ทำการสาขา

๒. ระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้สาขานิติพาณิชย์ต้องเปิด - ค่าเนินกิจการภายในระยะเวลา ๑๘ เดือน นับว่าเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดและรีบเร่งในการดำเนินงาน โดยจะต้องคิดค่อหาซื้อที่ดิน และก่อสร้างที่ทำการสาขาให้แล้วเสร็จทันตามกำหนด ถึงแม้ว่าจะมีการอนุญาตให้เลื่อนกำหนดการเปิดดำเนินการไปไต่บ้าง แต่ค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ก็ยังคงสูงอยู่เช่นเดิม

๓. นโยบายของ ธปท. ซึ่งแต่เดิมได้จำกัดและเข้มงวดในการอนุญาตให้ธนาคาร - พณิชย์ขยายการเปิดสาขา แต่ปัจจุบันได้มีนโยบายให้มีการขยายการเปิดสาขาเพื่อให้มีสถาบันการเงินออกไปสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยมีแนวโน้มให้ธนาคารพาณิชย์ขออนุญาตเปิดสาขาในเขตอำเภอรอบนอกได้ถึงปีละ ๔ ครั้ง เป็นผลทำให้ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการ ในท้องถิ่นเดียวกันพร้อมกันแล้ว จะต้องดำเนินการแข่งขันกันเองภายในท้องถิ่นที่มีปริมาณเงินฝากจำกัด ซึ่งสภาพเศรษฐกิจโตไม่ทัน เป็นผลเสียต่อธนาคารพาณิชย์เป็นอย่างมาก

๔. สถาบันการเงินอื่นที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ ต่างก็ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการในต่างจังหวัดมากยิ่งขึ้นเป็นคู่แข่งที่สำคัญของธนาคาร เพราะการให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่แตกต่างกัน และมีได้ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะต้องให้กู้ยืมแก่ท้องถิ่น แก่เกษตรกร และการก่อสร้างเงินสด ตามกฎหมาย ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้น ลูกค้ายาใหญ่ของ - ธนาคารจึงมักจะถูกชักชวนให้ใช้บริการของสถาบันการเงินเหล่านี้เนื่องจากผลประโยชน์ที่ดีกว่านั่นเอง

๕. ธนาคารพาณิชย์ที่มีสาขาอยู่เป็นจำนวนมากในขณะนี้ ย่อมดำเนินการได้เปรียบธนาคารพาณิชย์อื่น ซึ่งเพิ่งจะขยายสาขาของตนออกไปยังเขตอำเภอเมือง หรืออำเภอรอบนอก ทั้งนี้ เพราะธนาคารที่มีสาขาอยู่เป็นจำนวนมากย่อมมีส่วนเข้าไปคุมสภาวะการณ์ทั้งด้านการผลิต การจำหน่ายของลูกค้าน่าได้เป็นส่วนมากอยู่แล้ว เช่นการให้เครดิตแก่ลูกค้าผู้ผลิตหรือปลุกข้าวโพด ผ่าย

ยาสูบ อ้อย และโรงงานน้ำตาล เมื่อสินค้าเหล่านี้ผลิตได้เป็นจำนวนมากและส่งเข้ามายังตลาด ส่วนกลาง หรือส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศ ก็ย่อมจะมีการชำระเงินกันในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ธนาคารที่มีสาขาอยู่ในเขตการผลิตสินค้านั้น และทำการรับซื้อค้ำยแล้ว เงินจำนวนนี้ก็มีได้ออกไปสู่ระบบธนาคารอื่น รวมทั้งสามารถให้บริการต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วอีกด้วย

๖. ตามเงื่อนไขของธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาต ให้เปิดดำเนินการในท้องถิ่นใดนั้น จะต้องให้กู้ยืมแก่บุคคลในท้องถิ่น ในอำเภอรอบนอกของจังหวัด ที่สาขานั้นตั้งอยู่ หรือในเขตอำเภอรอบนอกของจังหวัดใกล้เคียง และในท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาลของอำเภอเมืองของจังหวัดนั้น ๆ และจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ ของเงินฝาก และในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของเงินฝาก ต้องให้กู้ยืมเพื่อการเกษตรนั้น เป็นการที่ธนาคารพาณิชย์ต้องประสพกับภาวะขาดทุนในการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นไม่น้อยกว่า ๓ ปี โดยธนาคารจะต้องเร่งระดมเงินฝากให้มากยิ่งขึ้น และให้เครดิตแก่ลูกค้าที่สามารถให้ผลประโยชน์แก่ธนาคารได้สูง ซึ่งการพิจารณาให้เครดิตแก่ลูกค้าแต่ละรายจะต้องไม่เกิดภาระทางด้านหนี้สินตามมาในภายหลัง ธนาคารพาณิชย์ที่มีประสพการณ์น้อยในค้ำยท้องถิ่นเกี่ยวกับผลผลิต หรือพืชไร่ในค้ำยเกษตรกรรมแล้ว ก็เป็นการยากที่จะประสพความสำเร็จในการขยายสาขาออกสู่ท้องถิ่น ได้ในระยะเวลาดังนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย